

Complexul ritual de la Șimleul-Silvaniei aparținând culturii Wietenberg

Mihai ROTEA,
Monica TECAR,
Dan TAMBA

În anii din urmă, am încercarea să prezentăm în detaliu câteva complexe arheologice preistorice a căror conținut și funcționalitate ni s-au părut de excepție¹. Scopurile erau multiple, dar nu în ultimul rând doream să contribuim la crearea, în timp și cu efortul conjugat al colegilor, unei baze de date cât mai veridice asupra acestui tip de descoperiri, capabilă să susțină prin elemente certe de comparație sinteze temeinice dedicate acestor complexe aparte.

Continuăm acest demers și ne-am oprit asupra gropi notată G1 de la Șimleul Silvaniei-*Piața Avram Iancu* (Pl. 1-2), complex ce a fost făcut cunoscut specialiștilor în anul 1992², la scurtă vreme de la descoperirea și cercetarea lui de către colegul D. Tamba. Ne-am propus în aceste rândurile prezentarea detaliată a inventarului, în paralel cu argumentarea caracterului special al complexului și nu o analiză tipologică și stilistică exhaustivă a ceramicii.

Cu prilejul construirii unui bloc pe strada Dunării, nr. 1, a fost aflată la adâncimea de -4,20 m o groapă cu profil tronconic, cu diametrul gurii de 1,45 m și adâncimea de -0,65m. Pe fundul gropii se afla un nivel de cenușe și cărbune, gros de 7 cm, care conținea câteva fragmente de bronz (stropi de bronz³). Acest strat era suprapus de un altul, constituit din pământ de culoare roșie (datorat unui proces de ardere), fără materiale arheologice, care la rândul lui era suprapus de un strat de pământ de culoare neagră în care s-au aflat câteva pietre și numeroase fragmente ceramice. În partea superioară a gropii era depus un corn mare de cervideu, tot ansamblul fiind căpăcuț cu un strat de chirpici.

Inventarul complexului:

1. Fragment din buza și pansa unei străchini (Fig. 1/1), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită și ușor evazată. Suprafața exterioară este de culoare neagră, bine lustruită, având luciu metalic, iar cea interioară, neagră-cenușie, lustruită. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Decorul constă din împunsături simultane dispuse oblic pe buză, iar pe pansă cu romburi/ove înlănțuite având colțurile rotunjite și umplute cu împunsături simultane. Acest decor este încadrat într-o bandă formată dintr-o linie incizată dispusă orizontal și o ghirlandă realizată dintr-o linie incizată, dispusă în partea inferioară.
2. Fragment de cană (Fig. 1/2) de dimensiuni medii (înălțimea: 15 cm; diametrul maxim: 18 cm), de calitate fină, cu pereții ușor curbați și marginea rotunjită, trasă ușor spre interior. Este prevăzut cu o toartă înălțată, ce pornește din buză. Suprafața exterioară este de culoare cafenie cu pete negre și prezintă urme de ardere secundară, iar cea interioară, de culoare maro – cafenie. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Decorul constă din benzi formate din câte două linii incizate,

¹ M. Rotea, M. Wittenberger, *The ritual complex of Wietenberg culture, Cluj-Napoca (Transylvania)*, ActaMN, 36/1, 1999, p. 7-27; M. Rotea, *Grupul Copăceni. I*, Cluj-Napoca 2003, cu bibliografia.

² F. Gogâltan, D. Tamba, *Materiale arheologice aparținând culturii Wietenberg descoperite la Șimleu Silvaniei*, ActaMP, 16, 1992, 61-76; vezi și: I. Bejinariu, *The Settlements of Wietenberg Culture in Șimleu Silvaniei (Sălaj County)*, in: *The Early and Middle Bronze Age in the Carpathian Basin*, Alba Iulia 1998, 243-248.

³ F. Gogâltan, D. Tamba, *op. cit.*, p. 61.

dispuse unghiular. Acestea sunt delimitate în partea superioară de o bandă formată din două linii incizate, dispuse orizontal, iar în partea inferioară de triunghiuri incizate, cu vârful în sus, umplute cu linii incizate, dispuse oblic și paralele cu una din laturi.

3. Fragment din buza unui vas de dimensiuni medii (Fig. 1/3), de calitate semifină, cu marginea rotunjită și lată, gât arcuit. Suprafața exterioară este de culoare neagră – cenușie, iar cea interioară este de culoare neagră. Ambele suprafețe prezintă urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bob mare, mâl și paiete de mică. Decorul constă, pe buza interioară dintr-un fascicul de trei linii incizate formând unghiuri înlănțuite, iar pe partea exterioară din creștături dispuse oblic.
4. Fragment din fundul unui vas (Fig. 2/1), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bob mare și fragmente ceramice pisate. Fragmentul nu este decorat.
5. Fragment din pansa unei căni ori cești (Fig. 2/2), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie. Pe partea interioară se observă urme de slip. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Decorul constă din două fascicule constituite din trei linii incizate, realizate prin împunsături succesive în canal îngust, redând, probabil un decor unghiular sau spiralic. Este încadrat în partea superioară de o bandă incizată umplută cu impresiuni circulare. Întreg decorul este încrustat cu pastă albă.
6. Fragment din fundul unui vas (Fig. 2/3), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie deschisă. Ambele suprafețe sunt slab netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
7. Fragment din buza unui vas (Fig. 2/4), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea ușor alungită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie deschisă. Ambele suprafețe sunt bine netezite, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și mâl. Decorul constă dintr-o bandă hașurată în rețea deasă, dispusă pe buză.
8. Fragmente din pansa unei străchini (?) (Fig. 2/5), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie cu pete negre, iar cea interioară de culoare brună deschis cu pete negre. Ambele suprafețe sunt bine netezite, pe unele porțiuni observându-se urme de lustruire. Pasta conține ca degresant nisip fin. Decorul constă din caneluri late, puțin profilate, dispuse oblic. Acestea sunt delimitate în partea inferioară de un fascicul format din trei linii incizate, dispuse orizontal.
9. Fragmente din pansa unei străchini (Fig. 2/6), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie cu pete de culoare brun închis. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și fragmente ceramice pisate. Unul din fragmente prezintă urme de ardere secundară. Decorul constă din două benzi incizate, realizate prin împunsături succesive, dispuse în zig – zag și umplute cu împunsături simultane. Acestea sunt delimitate în partea inferioară de un fascicul format din patru linii incizate, dispuse orizontal.
10. Fragmente din buza și pansa unei căni (Fig. 3/1), de dimensiuni medii, de calitate fină cu marginea rotunjită, lătită ușor spre exterior. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie cu pete negre, iar cea interioară de culoare cenușie deschisă. Ambele suprafețe sunt bine netezite și lustruite. Decorul constă, pe buză din incizii scurte, dispuse oblic, iar pe pansă din spirale continue, fugătoare, formate dintr-un fascicul de trei linii incizate, realizate prin împunsături succesive în canal îngust. Acest decor este asociat în partea superioară cu un fascicul format din trei linii incizate dispuse orizontal, realizat prin împunsături succesive în canal îngust. Cana era prevăzută cu o toartă supraînălțată.
11. Fragment dintr-o farfurie adâncă (Fig. 3/2), de dimensiuni mici, de calitate fină, cu marginea rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră, iar pe buză de culoare cărămizie. Ambele suprafețe sunt bine netezite, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, mâl și paiete de mică. Decorul constă din incizii scurte, dispuse oblic pe buză, iar pe pansă și partea inferioară dintr-un fascicul format din trei linii incizate dispuse în zig-zag. Acest din urmă decor este încadrat în partea superioară de o bandă formată din două linii incizate dispuse orizontal.
12. Fragment din pansa unui castron (?) (Fig. 3/3), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie cu pete negre, iar cea interioară de culoare cărămizie. Ambele suprafețe sunt slab netezite. Pasta conține ca degresant nisip. Decorul constă cel mai probabil din trei fascicule formate din trei linii incizate dispuse sub formă circulară.

13. Fragment din gâtul și pansa unui castron (?) (Fig. 3/4), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie cu pete negre, iar cea interioară de culoare cărămizie. Fragmentul prezintă ușoare urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și mъл. Decorul constă din fascicule de trei linii incizate dispuse unghiular. Acest decor este încadrat în partea superioară de un alt fascicul format din trei linii incizate dispuse orizontal.
14. Fragment din buza unui recipient (Fig. 3/5), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea rotunjită, ușor evazată. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie. Ambele suprafețe sunt slab netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip și pietricele. Decorul constă dintr-un fascicul de trei linii incizate dispuse orizontal, plasate imediat sub buză.
15. Fragment din buza unui vas (Fig. 3/6), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea dreaptă, lătită ușor spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră, ambele sunt slab netezite. Decorul constă din impresiuni circulare plasate pe buză.
16. Fragment din buza unei străchini lobate (Fig. 3/7), probabil de dimensiuni medii. Este de calitate fină, cu marginea tăiată scurt, oblic. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maro – cărămizie, având aplicat un slip foarte subțire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, nisip semifin și paiete de mică. Decorul constă dintr-o alveolă dispusă imediat sub vârful lobului.
17. Fragment din pansa unui vas (Fig. 4/1), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie cu pete negre. Ambele suprafețe sunt bine netezite, pe unele porțiuni observând-se un slip de culoare neagră deschisă. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și mъл. Decorul constă, probabil din romburi înlănțuite rezultate din dispunerea etajată a triunghiurilor hașurate în rețea rară. Întreg decorul este încrustat cu pastă albă.
18. Fragment din buza și gâtul unui vas (Fig. 4/2), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită, ușor evazată. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Decorul constă din creștături dispuse oblic pe buză, iar imediat sub buză cu un brâu aplicat, ornat cu creștături dispuse oblic.
19. Fragmente din buza și gâtul unui vas cu profil în S (Fig. 4/3), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea ușor rotunjită și tăiată oblic spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cenușie. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
20. Fragment din buza unui vas (Fig. 4/4), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită și puțin evazată. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră și prezintă urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Decorul constă din linii incizate dispuse oblic pe buză, realizate prin împunsături simultane. Acestea sunt delimitate în partea inferioară de o linie incizată. Pe umăr, decorul constă dintr-o bandă incizată umplută cu împunsături simultane.
21. Fragment din buza unui vas (Fig. 4/5), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea tăiată oblic spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maronie deschisă. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresant nisip cu bobul mare. Fragmentul nu este decorat.
22. Fragment din buza și gâtul unui vas (Fig. 4/6), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită, lătită ușor spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip și paiete de mică. Decorul constă din incizii scurte dispuse oblic pe buză.
23. Fragment din buza și gâtul unui castron (Fig. 4/7), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea tăiată scurt, oblic și puțin evazată. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maro deschis. Ambele suprafețe prezintă urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, paiete de mică și mъл. Decorul constă dintr-o bandă hașurată în rețea rară dispuse pe buză.
24. Fragment din buza unui vas (Fig. 4/8), de dimensiuni mici. Este de calitate fină, cu marginea tăiată scurt, oblic și ușor evazată. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă. Ambele suprafețe prezintă urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, pietricele și mъл. Decorul constă din incizii scurte dispuse oblic pe buză.
25. Fragment din buza, gâtul și pansa unei străchini (Fig. 5/1), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită și ușor evazată. Suprafața exterioară este de culoare neagră cu pelee cărămizii, iar cea interioară de culoare neagră. Urme de lustruire se păstrează doar pe suprafața interioară. Pasta conține ca

- degresați: nisip fin și paiete de mică. Fragmentul este decorat pe buză cu incizii dispuse oblic, realizate prin împunsături simultane. Pe pansă decorul este format din benzi incizate, dispuse în unghiuri paralele, umplute cu împunsături simultane. În partea superioară, acest decor este mărginit de o linie incizată, dispusă orizontal.
26. Fragment din fundul unei străchini (Fig. 5/2), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară este de culoare neagră deschisă și prezintă urme ușoare de lustruire, iar cea interioară de culoare cenușie, fiind bine netezită. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, măr și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
27. Fragment din pansa unui vas (Fig. 5/3), de dimensiuni mici, de calitate fină. Suprafața exterioară este de culoare brun închis, iar cea interioară de culoare neagră deschisă. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: măr și paiete de mică. În partea superioară este decorat cu o bandă incizată, dispusă circular (spirală?), umplută cu impresiuni circulare. În partea inferioară, decorul constă dintr-o bandă incizată umplută cu împunsături simultane, motivul redat ar putea fi un meandru.
28. Fragment din buza unui vas, (Fig. 5/4), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea dreaptă, lățită ușor spre exterior. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie cu pete cenușii, iar cea interioară de culoare neagră. Ambele suprafețe sunt bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, paiete de mică și fragmente ceramice pisate. Fragmentul este decorat pe margine cu un șir de impresiuni unghiulare, iar pe buză cu impresiuni semilunare dispuse oblic. Acestea sunt mărginite în partea inferioară de o linie incizată dispusă orizontal. Pe gât decorul constă dintr-o bandă incizată, umplută cu impresiuni circulare.
29. Fragment din pansa unui vas (Fig. 5/5), de dimensiuni mici, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă. Ambele suprafețe sunt bine lustruite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, măr și paiete de mică. Decorul constă din triunghiuri ascuțite cu vârful în sus, dispuse în benzi etajate, acoperite cu împunsături simultane. Acestea sunt delimitate de o bandă incizată dispusă orizontal și acoperită cu împunsături simultane.
30. Fragment din toarta unui vas (Fig. 5/6), de calitate fină, de culoare cenușie în textură și cărămizie la exterior, cu secțiunea ovală. Suprafața este bine netezită. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și măr. Fragmentul nu este decorat.
31. Fragment din pansa unui vas (Fig. 5/7), de dimensiuni mari, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie, iar cea interioară de culoare gălbuie, având o netezire medie. Pasta conține ca degresanți: nisip semifin și pietricele. Decorul constă dintr-un brâu cu secțiune triunghiulară, tras organic din peretele vasului și dispus orizontal.
32. Fragment dintr-un pahar (Fig. 6/1), lucrat din pastă de calitate fină, corp bitronconic, marginea rotunjită, ușor evazată. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cenușie, ambele bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
33. Fragment dintr-o strachină ușor invazată (Fig. 6/2), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu peretele arcuit și marginea simplă, rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maronie, cea exterioară prezentând urme de netezire. Pasta conține ca degresant nisip. Fragmentul nu este decorat.
34. Fragment din pansa unui vas de uz comun (Fig. 6/3), de dimensiuni mari, de calitate grosieră, de culoare maronie deschisă. Suprafața exterioară prezintă urme slabe de netezire, pe unele porțiuni observându-se și urme de slip. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, pietricele, paiete de mică și cioburi pisate. Fragmentul a fost prevăzut cu o toartă aplicată, cu secțiune ovală. Alte 15 fragmente ceramice neilustrate aparțin cel mai probabil aceluiași recipient.
35. Toarta unui recipient de dimensiuni mici (probabil ceașcă) (Fig. 6/4), de calitate fină, de culoare cenușie închisă. Suprafața interioară și cea exterioară sunt bine netezite, pe unele porțiuni observându-se urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și măr. Fragmentul este prevăzut cu o toartă supraînălțată, ridicată din buza vasului. Pe buză este decorat cu hașuri dispuse în rețea deasă, iar pe umăr cu o linie incizată, dispusă orizontal.
36. Fragment din buza și pansa unui castron (Fig. 6/5), de dimensiuni mici, de calitate fină, ușor invazat, cu marginea simplă, rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cafenie, bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip și paiete de mică. Decorul constă dintr-un brâu alveolat, tras organic din peretele vasului, situat sub buză.
37. Fragment din buza și pansa unui pahar (Fig. 6/6), de dimensiuni mici, ușor invazat, de calitate fină, cu marginea simplă, rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maronie închisă, bine netezite. Pasta conține ca degresanți nisip și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.

38. Fragment dintr-un castron (Fig. 6/7), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea tăiată oblic spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cenușie deschisă, fiind slab netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare. Decorul constă dintr-un brâu alveolat, situat pe gâtul vasului, tras organic din perete.
39. Fragment din fundul unei străchini (Fig. 6/8), cu talpa ușor lățită, de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie, bine netezite. Pasta conține ca degresant nisip fin. Decorul constă din fascicule formate din patru linii incizate, dispuse orizontal și un alt fascicul de linii incizate care formează un decor circular sau spiralic.
40. Fragmente dintr-o oală de tip sac (Fig. 7/1), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie, prezentând urme de netezire. Pasta conține ca degresanți: nisip, pietricele și fragmente ceramice pisate. Decorul constă dintr-un brâu alveolat tras organic din peretele vasului, situat sub buză, alternând cu câte un buton, probabil de formă ovală.
41. Fragmente din buza, gâtul și pansa unei străchini (Fig. 7/2), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea ușor ascuțită și umerii bombați. Suprafața exterioară este de culoare brun închis, iar cea interioară de culoare maro deschis. Ambele suprafețe poartă urme de lustruire. Pasta conține ca degresant nisip semifin. Decorul constă, pe buză din împunsături simultane, mărginite în partea inferioară de o linie incizată, pe umăr din triunghiuri înlănțuite, dispuse cu vârful în jos, acoperite cu împunsături simultane. Acest motiv decorativ este asociat cu un alt tip de decor din care s-a păstrat doar o linie incizată, dispusă oblic și realizată prin împunsături succesive.
42. Fragment dintr-o cănă (Fig. 7/3), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea dreaptă, lățită ușor spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și măr. Recipientul avea o toartă probabil ușor supraînălțată ce lega buza vasului de umăr. Pe buză, vasul este decorat cu o bandă umplută cu împunsături simultane. Pe pansă, decorul constă din romburi înlănțuite dispuse etajat, realizate prin benzi incizate umplute cu împunsături simultane. Acest decor este încadrat în partea superioară (și probabil și în cea inferioară), de o bandă incizată umplută cu împunsături simultane.
43. Fragment din buza unui vas (Fig. 7/4), dimensiunile mici, de calitate semifină, cu marginea rotunjită, ușor evazată și tăiată oblic spre interior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cenușie, fiind bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
44. Fragmente din buza, gâtul și pansa unei străchini (Fig. 7/5), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea dreaptă și ușor evazată. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cenușie, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Decorul constă, pe buză dintr-un șir de crestături semilunare dispuse oblic, iar pe pansă din benzi dispuse în zig-zag umplute cu incizii scurte dispuse oblic. Spațiile superioare sunt acoperite de triunghiuri umplute cu șiruri de incizii scurte, oblice. Întreg decorul este acoperit cu pastă albă.
45. Toarta unui vas (cană?) (Fig. 8/1), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare neagră deschisă, bine netezită. Pasta conține ca degresant nisip cu bobul mare. Fragmentul nu este decorat.
46. Fragment din gâtul și pansa unui vas (Fig. 8/2), de dimensiuni mari, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă, bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, pietricele și măr. Fragmentul nu este decorat.
47. Fragment din buza unui borcan (Fig. 8/3), de dimensiuni mici, de calitate fină, cu marginea rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară este de culoare maronie deschisă, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, paiete de mică și măr. Decorul constă dintr-un brâu alveolat situat sub buză, întrerupt de un buton de formă ovală, ornat cu două alveole. Atât butonul cât și brăul sunt aplicate pe vas.
48. Fragment din gâtul și pansa unei străchini (?) (Fig. 8/4), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare neagră deschisă, iar cea interioară de culoare brună închisă. Ambele suprafețe prezintă urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și fragmente ceramice pisate. Fragmentul nu este decorat.
49. Fragment din fundul unui vas (Fig. 8/5), de dimensiuni mici, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă, având o netezire medie. Pasta conține ca degresanți: nisip și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.

50. Fragment din pansa unui vas (Fig. 8/6), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie – gălbuie, bine netezite. Pasta conține ca degresant: nisip și măr. Pe suprafața interioară se observă urme de slip căzut de culoare neagră. Decorul constă dintr-un fascicul format din trei linii incizate și din alte fascicule dispuse cel mai probabil spiralic.
51. Fragment din pansa unui vas (Fig. 8/7), de dimensiuni mici, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare brună închisă, prezentând urme de netezire. Pasta conține ca degresant nisip fin. Decorul constă din impresiuni circulare cu puncte la centru, dispuse în șiruri etajate. Acest decor este mărginit în partea inferioară de o bandă incizată umplută cu împunsături simultane.
52. Fragment din buza și pansa unui vas (strachină?) (Fig. 8/8), de dimensiuni mici, de calitate fină, cu marginea ascuțită și ușor evazată. Suprafața exterioară este de culoare maronie închisă, iar cea interioară de culoare neagră deschis. Este bine lustruit, iar pasta conține ca degresanți: nisip și măr. Fragmentul este decorat pe buză cu impresiuni ovale dispuse în șir, delimitate în partea inferioară cu o linie incizată. Acest decor este repetat și pe partea inferioară a gâtului. Pe pansă decorul constă din caneluri late, dispuse oblic de la stânga la dreapta, având pragurile acoperite cu o linie incizată.
53. Fragment din pansa unui vas (Fig. 8/9), de dimensiuni mici, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie, bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip, măr și paiete de mică. Decorul constă din caneluri dispuse oblic de la dreapta la stânga, orizontal mărginite în partea superioară de un fascicul de trei linii incizate dispuse circular.
54. Fragment din fundul unui vas (Fig. 8/10), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maronie deschisă, bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și măr. Fragmentul nu este decorat.
55. Fragment din fundul unui castron (Fig. 8/11), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare brun închisă, iar cea interioară de culoare cărămizie închisă. Ambele suprafețe prezintă urme de netezire. Pasta conține ca degresant nisip cu bobul mare. Fragmentul nu este decorat.
56. Fragment din pansa unei străchini (Fig. 9/1), de calitate fină, de dimensiuni medii. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie cu pete negre deschise, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, măr și fragmente ceramice pisate. Decorul constă dintr-o spirală continuă, realizată din două linii incizate având capetele unite. Vârful spiralei începe de pe o ușoară proeminență realizată prin împingerea peretelui vasului din interior spre exterior.
57. Bol întregibil (Fig. 9/2), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită, evazată și fund rotund, simplu. Suprafața exterioară este de culoare neagră – cenușie, iar cea interioară de culoare neagră. Ambele suprafețe sunt bine lustruite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Vasul este decorat pe buză cu incizii scurte, dispuse oblic de la dreapta la stânga. Pe pansă decorul constă din „valuri care se sparg” spre stânga, formate dintr-o linie incizată și acoperite cu linii incizate, dese, dispuse oblic de la stânga la dreapta. Acest decor este asociat în partea superioară cu o bandă formată din două linii incizate, dispusă orizontal și umplută cu incizii scurte dispuse oblic de la stânga la dreapta, iar în partea inferioară cu o bandă incizată dispusă orizontal. Fundul vasului este decorat, cel mai probabil cu un motiv stelar din care s-a păstrat doar vârful unei raze acoperită cu hașuri dese. Acest decor este delimitat de o linie incizată, dispusă orizontal. Întreg decorul vasului a fost acoperit cu pastă albă.
58. Fragment din buza unui vas (Fig. 9/3), ce a avut marginea dreaptă și puternic evazată spre exterior. Este de calitate fină, de culoare maro pe ambele suprafețe și poartă urme de netezire. Pasta conține ca degresanți: nisip semifin și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
59. Ceașcă întregibilă (Fig. 9/4), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită și trasă ușor spre exterior. Suprafața exterioară este de culoare neagră, iar cea interioară de culoare neagră-maronie. Ambele suprafețe sunt bine lustruite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Vasul este prevăzut cu o toartă supraînălțată, ce pornește din buză și se oprește pe gât. Pe buză decorul constă din incizii scurte, dispuse oblic de la stânga la dreapta. Pe corpul vasului decorul constă din triunghiuri etajate, încadrate într-o bandă realizată din două incizii dispuse orizontal. Triunghiurile din partea superioară a benzii sunt umplute cu hașuri în rețea deasă, iar cele din partea inferioară cu incizii dispuse paralel cu una din laturile triunghiului. Acest decor este asociat în partea inferioară a ceștii cu un alt motiv decorativ, cel mai probabil spiralic, realizat cu ajutorul unor benzi incizate umplute cu hașuri dese, mărunte.

60. Fragmente din fundul unei farfurii (Fig. 9/5), de calitate fină, de dimensiuni medii. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră – deschisă, bine lustruite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și mъл. Decorul constă din două fascicule formate din trei linii incizate, dispuse orizontal. Ȋntreg decorul este acoperit cu pastă albă.
61. Fragment dintr-o roțiță de car miniatural din lut (Fig. 9/6), de calitate semifină, de culoare cărămizie cu pete negre. Prezintă urme slabe de netezire. Pasta conține ca degresant nisip fin. Formatul este bitronconic.
62. Fragment din pansa unui vas de uz comun (Fig. 9/7), de dimensiuni mari, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare cenușie, iar cea interioară de culoare cărămizie. Ambele suprafețe prezintă urme de netezire. Pasta conține ca degresanți: nisip, pietricele și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
63. Fragment din pansa unui vas (Fig. 9/8), de dimensiuni medii, de calitate semifină, de culoare neagră deschisă. Suprafața exterioară prezintă urme de netezire pe când cea interioară este slab netezită. Pasta conține ca degresanți: nisip și fragmente ceramice pisate. Decorul constă din trei fascicule formate din câte trei linii incizate dispuse orizontal.
64. Fragment din fundul unei farfurii (Fig. 10/1), de dimensiuni mici, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă, fiind bine lustruite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și mъл. Decorul constă din „valuri ce se sparg” spre stânga, formate dintr-o linie incizată și acoperite cu împunsături simultane. Acest decor este asociat, în partea superioară cu un alt motiv, probabil un triunghi umplut cu incizii dispuse oblic. Ȋmpunsăturile simultane sunt acoperite cu pastă albă.
65. Fragmente dintr-un vas (Fig. 10/2), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită, ușor trasă spre exterior. Suprafața exterioară este de culoare neagră cu pete maro, iar cea interioară este de culoare maronie. Suprafața exterioară poartă urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
66. Fragment din pansa unui vas (Fig. 10/3), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară, de culoare neagră deschisă, este bine netezită, iar cea interioară de culoare maronie, are aplicat un slip în mare parte căzut, de aceeași culoare. Pasta conține ca degresant nisip cu bobul mare. Decorul constă din două fascicule formate din patru linii incizate, dispuse circular ori spiralic. Liniile incizate sunt acoperite cu pastă albă.
67. Fragment din buza și pansa unei străchini (Fig. 10/4), de dimensiuni mici sau medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită, trasă spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară este de culoare neagră deschisă. Ambele suprafețe poartă urme de lustruire. Fragmentul este decorat pe buză cu impresiuni circulare, iar pe pansă cu triunghiuri înscrise cu vârful spre dreapta și spre stânga, dispuse în metope realizate din benzi incizate verticale și umplute cu impresiuni ovale. Acest decorul este încadrat de o bandă din care s-a păstrat doar o linie incizată, dispusă orizontal. Ȋntregul decor este acoperit cu pastă albă.
68. Fragment din fundul unui vas (Fig. 10/5), de dimensiuni mici, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă. Ambele suprafețe prezintă urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și mъл. Decorul de-a lungul fundului constă dintr-un fascicul format din trei linii incizate dispuse orizontal, iar ceva mai sus, probabil, dintr-un meandru umplut cu hașuri dese.
69. Fragment din buza și toarta unui vas (Fig. 10/6), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea dreaptă și ușor rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă și poartă urme de netezite. Pasta conține ca degresant nisip cu bobul mare. Toarta pornește de sub buză și are o nervură pe mijloc.
70. Fragmente din buza unui castron lobat (Fig. 10/7), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea ușor lățită spre exterior. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maronie, fiind bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip semifin și paiete de mică. Fragmentele nu sunt decorate.
71. Fragment din fundul unui vas (Fig. 10/8), de dimensiuni mici, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maronie deschisă cu pete negre, fiind bine netezite. Pasta conține ca degresant nisip fin. Decorul constă din două linii incizate ce ar putea forma o spirală.
72. Fragment din fundul unei căni (Fig. 10/9), de dimensiuni mici, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cenușie, fiind bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și fragmente ceramice pisate. Decorul constă dintr-o bandă formată din două linii incizate ce marchează fundul vasului și, ceva mai sus, dintr-un fascicul format din trei linii incizate, dispuse orizontal.

73. Fragment din fundul unei străchini (Fig. 10/10), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră, bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, paiete de mică și fragmente ceramice pisate. Fragmentul nu este decorat.
74. Fragment din pansa unui vas (Fig. 11/1), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămiziu – gălbuie, prezentând urme de netezire medie. Pasta conține ca degresant nisip. Decorul constă din două fascicule formate din câte trei linii incizate dispuse unghiular, cu vârful în jos.
75. Fragment din pansa unui vas (Fig. 11/2), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară, purtând urme de lustruire, este de culoare neagră, iar cea interioară, bine netezită, este de culoare brună închisă. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, mâl și fragmente ceramice pisate. Decorul păstrat constă din două benzi formate din linii incizate dispuse orizontal.
76. Fragment din fundul unei străchini (Fig. 11/3), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă, pe cea interioară observându-se urme de lustruire. Pasta conține ca degresant nisip fin. Decorul constă dintr-o bandă formată din două linii incizate dispuse cel mai probabil spiralic.
77. Fragment din pansa unui vas (Fig. 11/4), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie cu pete negre, prezentând o netezire de calitate medie. Pasta conține ca degresant nisip. Decorul constă dintr-un fascicul format din patru linii incizate dispuse orizontal, plasat pe gâtul vasului. Pe pansă decorul constă din două fascicule formate din câte trei linii incizate formând un motiv unghiular.
78. Fragment din buza unui vas (Fig. 11/5), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea ușor rotunjită și tăiată oblic spre exterior. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie cu pete negre, iar cea interioară de culoare neagră. Pe ambele suprafețe se observă ușoare urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip fin și mâl. Decorul constă dintr-o bandă incizată, hașurată în rețea rară, dispusă pe buză.
79. Fragment din fundul unui vas (farfurie?), (Fig. 11/6), de dimensiuni mici, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră deschisă, prezentând urme slabe de netezire. Pasta conține ca degresant nisip. Decorul constă dintr-un fascicul format din trei linii incizate dispuse orizontal pe partea inferioară a fragmentului. Acest decor este asociat în partea superioară cu un alt fascicul format din trei linii incizate dispuse oblic.
80. Fragment din buza și pansa unui vas (Fig. 11/7), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie, iar cea interioară de culoare cenușiu – maronie, bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip semifin și mâl. Fragmentul nu este decorat.
81. Fragment din fundul unei farfurii plate (Fig. 12), de mari dimensiuni, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare neagră, bine lustruite. Pasta conține ca degresanți: nisip fin, mâl și paiete de mică. Pe suprafața exterioară decorul constă din trei cercuri concentrice realizate din fascicule de câte cinci linii incizate și asociate cu o bandă incizată umplută cu împunsături simultane. Suprafața interioară este decorată cu o spirală continuă realizată din două fascicule de câte trei linii incizate separate de un șir de impresiuni circulare; spațiul limitrof este acoperit cu o bandă realizată din patru incizii dispuse în arcadă, intervalul superior al acesteia este umplut cu un șir de impresiuni circulare. Atât decorul de pe suprafața exterioară, cât și cel de pe suprafața interioară a fost acoperit cu o pastă albă.
82. Fragment din fundul unui castron (Fig. 13/1), de dimensiuni medii, de calitate grosieră. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare brun închis spre negru, prezentând urme slabe de netezire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și fragmente ceramice pisate. Fragmentul nu este decorat.
83. Fragment din fundul unei farfurii? (Fig. 13/2), de dimensiuni mici, de calitate fină, de culoare cărămizie. Suprafața exterioară este de o netezire medie, iar cea interioară este netezită neglijent. Pasta conține ca degresanți nisip și mâl. Fragmentul nu este decorat.
84. Fragment din fundul unui vas (Fig. 13/3), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie, fiind bine netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
85. Fragment din fundul unei străchini (Fig. 13/4), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cărămizie – roșiatică, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: mâl și fragmente ceramice pisate. Fragmentul nu este decorat.

86. Fragmente din pansa unui vas de uz comun (Fig. 14/1), de dimensiuni mari, de calitate grosieră. Suprafața exterioară este de culoare brun închis, iar cea interioară de culoare neagră cu pete brun închis, prezentând urme de netezire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și pietricele. Fragmentul nu este decorat.
87. Fragmente din pansa unui vas de uz comun (Fig. 14/2), de dimensiuni mari, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie închisă, iar cea interioară de culoare brună închisă, prezentând urme de lustruire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, pietricele și paiete de mică. Decorul constă dintr-un brâu alveolat, aplicat.
88. Fragment din partea inferioară a unei greutăți piramidale, de lut (cățel de vatră?), (Fig. 14/3), de calitate grosieră, de culoare neagră – cenușie. Suprafața este slab netezită și prezintă urme de ardere secundară. Pasta conține ca degresanți: nisip și pietricele.
89. Fragmente din fundul unei străchini (Fig. 14/4), de dimensiuni medii, de calitate fină. Suprafața exterioară și cea interioară este de culoare cărămizie, pe cea exterioară prezentând urme de slip. Pasta conține ca degresanți: nisip și paiete de mică. Fragmentul nu este decorat.
90. Fund de vas (Fig. 14/5), de dimensiuni medii, de calitate semifină. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie cu pete negre, iar cea interioară de culoare maronie cu pete brun închis. Ambele suprafețe sunt slab netezite. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare și paiete de mică. Nu este decorat.
91. Fragmente din buza, pansa și fundul unui vas de tip sac (Fig. 15/1), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea rotunjită, ușor trasă spre interior, umerii prelinși și fundul drept. Suprafața exterioară este de culoare brună deschisă, iar cea interioară de culoare cărămizie cu pete negre. Ambele suprafețe prezintă urme de netezire, pe suprafața interioară sesizându-se și urme de slip. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, fragmente ceramice pisate, pietricele și paiete de mică. Decorul constă dintr-un brâu alveolat, continuu, situat sub buza vasului, tras organic din perete.
92. Strachină întregibilă (Fig. 15/2), de mari dimensiuni, de calitate semifină, cu marginea rotunjită, ușor invazată și umerii ușor arcuiți. Suprafața exterioară este de culoare brună cu pete maronii, iar cea interioară de culoare cărămizie cu pete. Ambele suprafețe prezintă urme de netezire. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, pietricele și paiete de mică. Decorul constă dintr-un brâu alveolat, continuu, plasat imediat sub buză și tras organic din peretele vasului.
93. Fragment din buza și pansa unui vas de uz comun (Fig. 16/1), de dimensiuni mari, de calitate semifină, cu marginea rotunjită și ușor trasă spre exterior. Suprafața exterioară este de culoare cărămizie, iar pe cea interioară de culoare cărămizie cu pete cafenii. Fragmentul prezintă urme de netezire pe ambele suprafețe. Pasta conține ca degresanți: nisip, fragmente ceramice pisate, pietricele și paiete de mică. Decorul constă dintr-un brâu situat sub buză, aplicat, alveolat, alternând cu un buton de formă ovală cu o alveolă plasată central.
94. Fragment din buza și pansa unui vas de uz comun (Fig. 16/2), de dimensiuni medii, de calitate fină, cu marginea rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare maronie deschisă. Fragmentul este bine netezit pe ambele suprafețe. Pasta conține ca degresanți: nisip, pietricele și paiete de mică. Decorul constă dintr-un șir de alveole plasate imediat sub buză și dintr-un brâu alveolat tras organic din peretele vasului.
95. Fragment din buza unui vas (Fig. 16/3), de dimensiuni medii, de calitate semifină, cu marginea rotunjită. Suprafața exterioară și cea interioară sunt de culoare cenușiu – maronie. Fragmentul prezintă urme de netezire pe suprafața exterioară. Pasta conține ca degresanți: nisip, pietricele și paiete de mică. Nu este decorat.
96. Fragment din partea superioară a unei vetre portative (Fig. 17/1), de dimensiuni mari, lucrată dintr-o pastă de calitate grosieră, de culoare cărămizie, cu marginea dreaptă lătită puternic spre exterior. Două perforații cu diametrul de aproximativ 3,5 cm sunt dispuse sub o arcadă cu funcție de toartă (?). Este lucrat din pastă grosieră ce conține lut în amestec cu măr, pietricele și nisip cu bobul mare. Pe suprafața interioară, în partea ei superioară, se observă urme de refacere.
97. Fragmente dintr-o vatră portativă (Fig. 17/2), de dimensiuni mari, de calitate grosieră, de culoare cărămizie cu pete negre, cu marginea rotunjită și ușor trasă spre interior. Atât suprafața exterioară, cât și cea interioară sunt sumar finisată. Pasta conține ca degresanți: nisip cu bobul mare, pietricele și măr. Pe suprafața interioară se observă urme de refacere. Decorul constă dintr-un brâu alveolat, plasat imediat sub buză, dispus orizontal, tras organic din peretele vasului. Cuptorul vetrei este decorat tot cu un brâu sau un segment de

- brâu alveolat, dispus vertical în apropierea deschiderii semisferice destinată focului. Partea inferioară are și o perforație circulară cu rol de aerisire.
98. Treizeci de fragmente de chirpic, unele dintre ele păstrând urmele de la scheletul lemnos.
  99. Trei fragmente dintr-o vatră, având grosimea de aproximativ 3 cm și una din fețe de culoare albă.
  100. Trei picuri de bronz, de dimensiuni mici.
  101. Corn de cerb, fragmentar (cu două ramuri).
  102. Fragment de rocă (gnais cuarțo - felspatic).
  103. Fragment de rocă (gnais cuarțo – felspatic cu multă mică).
  104. Cenușe și cărbune.

Atribuirea culturală și datarea complexului nu ridică nici o problemă. Decorul spiralic și cel geometric umplut cu împunsături simultane sunt trimiteri directe și sigure la cultura Wietenberg, faza a III-a (tot așa și multitudinea de tipuri de farfurii, străchini simple sau lobate, castroane, căni, cești, vase de uz comun etc.)⁴. Dacă absența ori prezența rară a decorul meandric clasic nu este întâmplătoare în cadrul acestui complex, dar mai cu seamă în stratul de cultură cărui îi aparține⁵, atunci am putea vorbi chiar de prima etapă din evoluția acestei faze (de altfel și din punct de vedere tehnic ceramica semnalează același moment cronologic). Cele mai bune analogii le regăsim în așezarea de la Derșida aflată în vecinătate⁶. Tot acolo vom găsi și paralele pentru ceramica de influență Otoman⁷ din acest complex (Fig. 1/2; 9/1), fapt absolut normal într-o zonă de interferență a celor două culturi.

Din punct de vedere stilistic, se remarcă simetria decorului, spațiul exterior (uneori și cel interior) fiind magistral acoperit, organizat. Cu toate că unele decoruri ori combinații decorative sunt asemănătoare, nu există două recipiente decorate identic. Majoritatea motivelor decorative descrise și/sau asocierea acestora sunt cunoscute în cadrul culturii Wietenberg⁸. Există și excepții precum: triunghiuri înscrise cu vârful spre dreapta și spre stânga, dispuse în metope realizate din benzi incizate verticale și umplute cu impresiuni ovale, decor încadrat de o bandă din care s-a păstrat doar o linie incizată, dispusă orizontal (Fig. 10/4), romburi sau mai degrabă ove înlănțuite, umplute cu împunsături simultane (Fig. 1/1), cercuri concentrice realizate din fascicule de câte cinci linii incizate, asociate cu o bandă incizată umplută cu împunsături simultane, pe partea exterioară, iar pe cea interioară o spirală continuă realizată din două fascicule de câte trei linii incizate separate de un șir de impresiuni circulare, spațiul limitrof fiind acoperit cu o bandă realizată din patru incizii dispuse în arcadă, intervalul superior al acesteia este umplut și el cu un șir de impresiuni circulare (Fig. 12). Tot unică, de această dată ca tip, este vatra portativă (cuptor portative) ilustrată în planșa 17/1.

Resemnalăm și faptul că mai multe tipuri de decor (incizii simple, împunsături simultane ori succesive) sunt acoperite cu pastă albă, ceea ce întărește observația că ele sunt doar un suport pentru incrustație⁹.

Câteva considerente cumulate ne îndeamnă să nu introducem această groapă în rândul celor ordinare. În primul rând, prezența într-un strat de cenușe și cărbune a stropilor de bronz (cel mai probabil resturile unui proces de topirea a metalului în cadrul unui atelier de metalurgiști), materie primă extrem de valoroasă în epocă ce cu siguranță nu era risipită cu lejeritate. În al doilea rând, faptul că a fost depus un strat de pământ înroșit prin foc cu rol de separator între cele două categorii de depuneri: pe de o parte stratul de cenușe și cărbune cu fragmentele de bronz, pe de altă parte materialul ceramic și celelalte piese de inventar; cu alte cuvinte două lumi, reunite într-un ansamblu cu caracter aparte. În al treilea rând, maniera de răspândire a fragmentelor ceramice dovedește depunerea ordonată, metodică a inventarului ceramic, încheiată cu așezarea

⁴ Pentru această etapă din evoluția culturii Wietenberg vezi spre exemplu: N. Chidioșan, *Contribuții la istoria tracilor timpurii din nord-vestul României. Așezarea Wietenberg de la Derșida*, Oradea 1980, passim, cu bibliografia; N. Boroffka, *Die Wietenberg Kultur. Ein Beitrag zur Erforschung der Bronzezeit in Südosteuropa*. Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie, 19, Aus dem Seminar für Ur- und Frühgeschichte der Freien Universität, Berlin 1994, passim, cu bibliografia. Pentru datarea complexului vezi și: F. Gogâltan, D. Tamba, *op. cit.*, p. 63.

⁵ F. Gogâltan, D. Tamba, *op. cit.*, p. 61-62.

⁶ N. Chidioșan, *op. cit.*, passim.

⁷ *Ibidem*, p. 66, 85-97.

⁸ K. Horedt, *Wietenbergkultur*, Dacia 4, 1960, p. 107-137; N. Chidioșan, *op. cit.*, p. 51-60; N. Boroffka, *op. cit.*, p. 179-214, pl. 12-29.

⁹ M. Rotea, M. Wittenberger, *op. cit.*, p. 11.

unui corn de cerb (o altă materie primă valoroasă) și a stratului de chirpici. În al patrulea rând, purificare prin foc a gropii și conținutului ei, câteva fragmente ceramice păstrând deformări vizibile determinate de arderi secundare (Fig. 1/2; 2/6; 14/3). În al cincilea rând, faptul că groapa a fost umplută rapid, și nu în timp. În fine, fragmente ceramice, chirpici, câteva pietre, cenușe, cărbune, fragmente din cuptoare portative și din vetre constituie conținutul „standard” al gropilor aparte. Evident prezența stropilor de bronz într-un strat cu resturi de ardere formează o excepție și ne trimite cu gândul la activitatea metalurgiștilor.

Problema gropilor cu caracter special, nefunerar a fost abordată cu mai multă atenție în literatura noastră de specialitate din ultimul timp¹⁰. În cadrul culturii Wietenberg nu au fost cercetate prea multe complexe de acest tip¹¹ (excepție face complexul ritual de la Oarța de Sus-*Ghiile Botii*)¹², de aceea sperăm ca și demersul nostru să contribuie la deschiderea de noi perspective ale interpretării acestor categorii de descoperiri.

Ritual complex of Wietenberg culture from Șimleul Silvaniei (Summary)

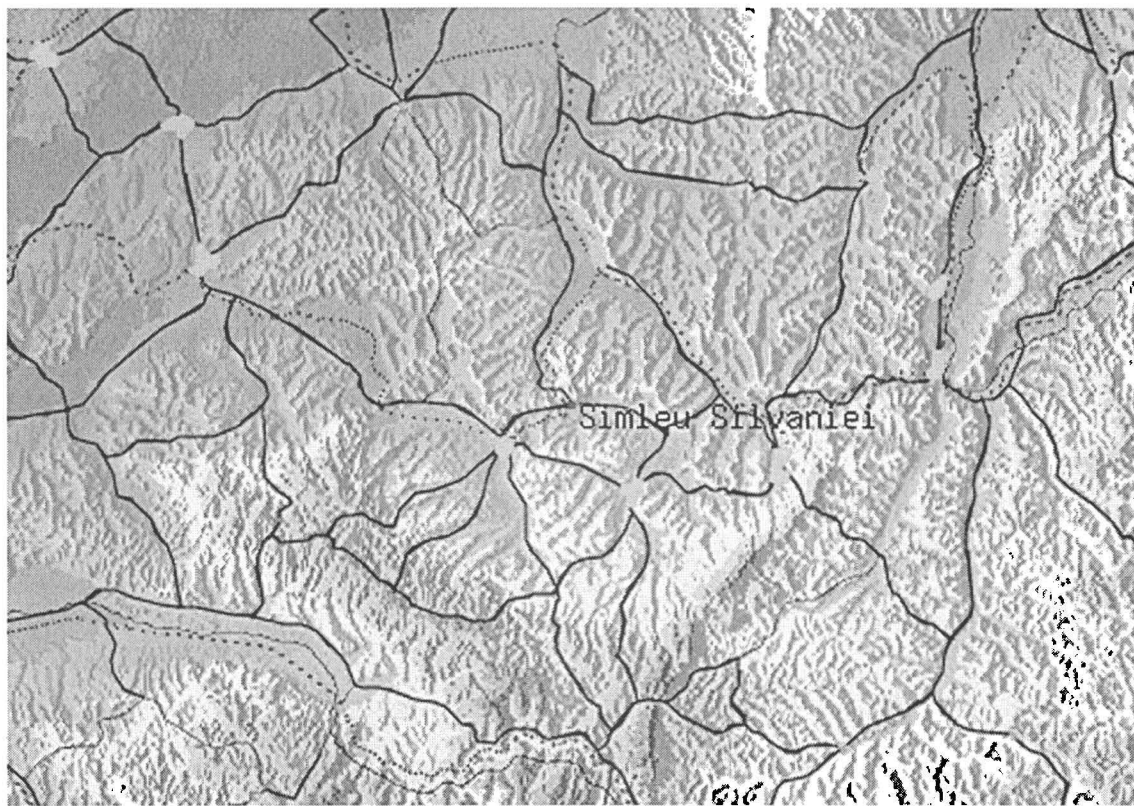
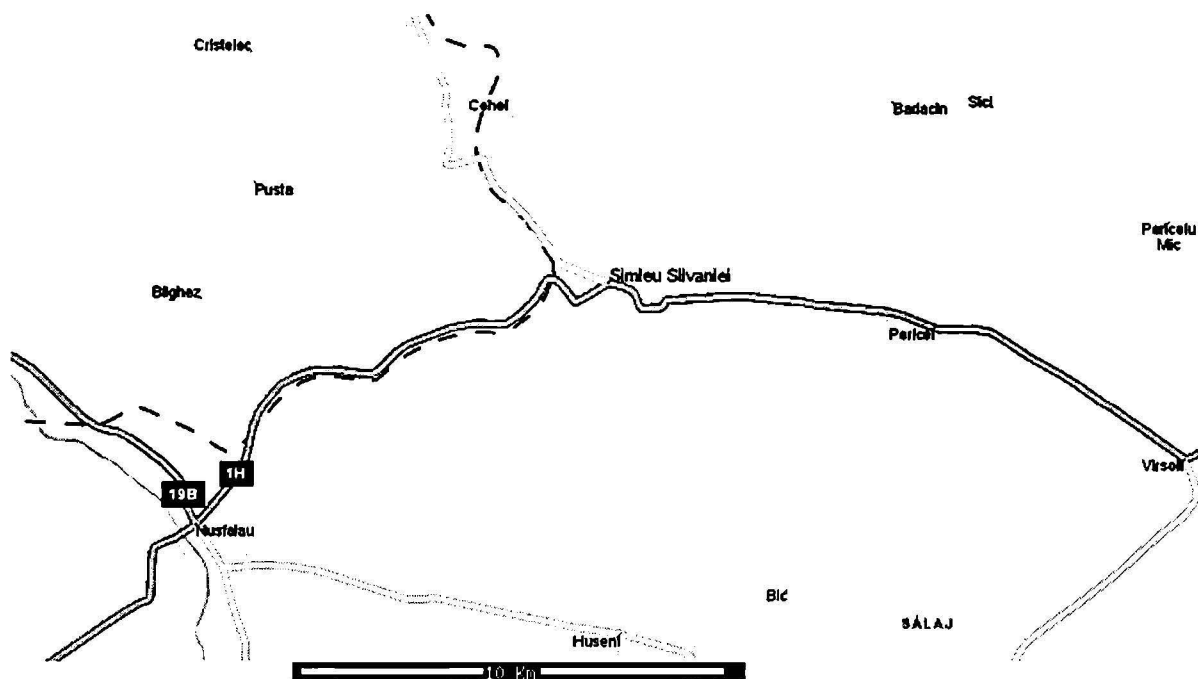
The authors present part of the results of a rescue research from Șimleul Silvaniei, place str. Dunării, no 1. It is about the containing of a pit (pottery, stones, small bronze pieces, coal, ash, horn of deer) from the Middle Bronze Age. The analysis of the material indicates the 3rd phase of Wietenberg culture. The containing of the archaeological complex, the way of disposing of the pieces, the half purifying using fire oh the pit suggest that it is not about an ordinary pit, but a cult one, probably in connection with metallurgists activity.

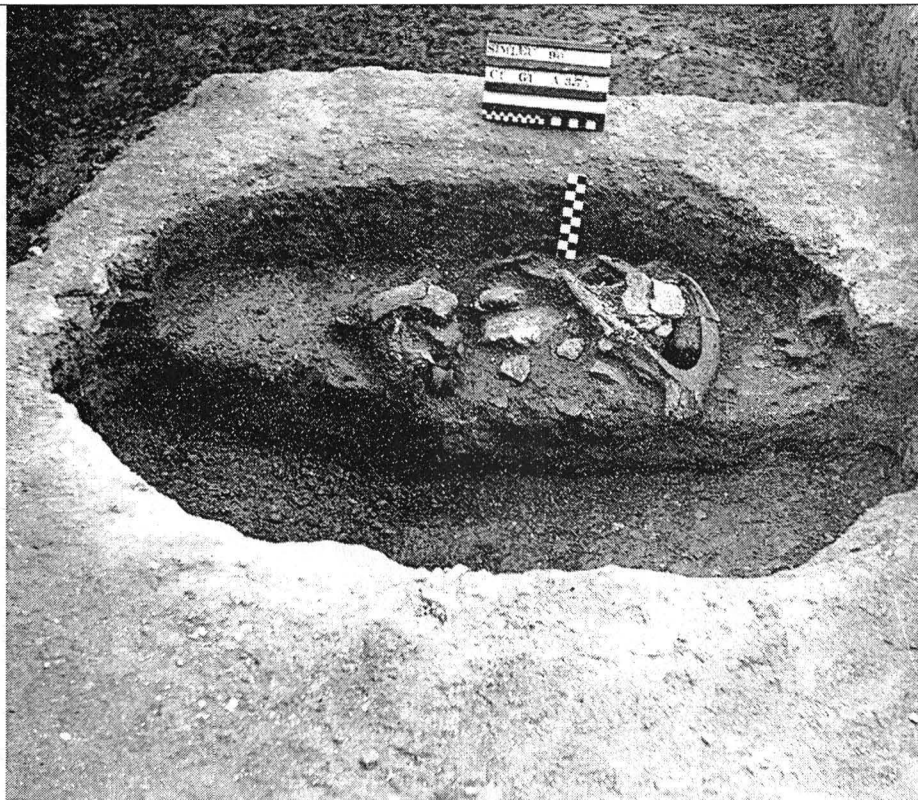
¹⁰ Vezi spre exemplu: C. Kacsó, *Contribuții la cunoșterea Bronzului târziu din nordul Transilvaniei. Cercetările de la Libotin, Thraco-Dacica*, 11, 1990, p. 79-98, cu bibliografia; M. Rotea, *op. cit.*, cu bibliografia.

¹¹ N. Chidioșan, *op. cit.*, p. 21-22; G. Baltag, N. Boroffka, *Materiale arheologice preistorice de la Albești, jud. Mureș, SCIVA*, 47, 4, 1996, p. 375-393, cu bibliografia; M. Rotea, M. Wittenberger, *op. cit.*, p. 7-27, cu bibliografia.

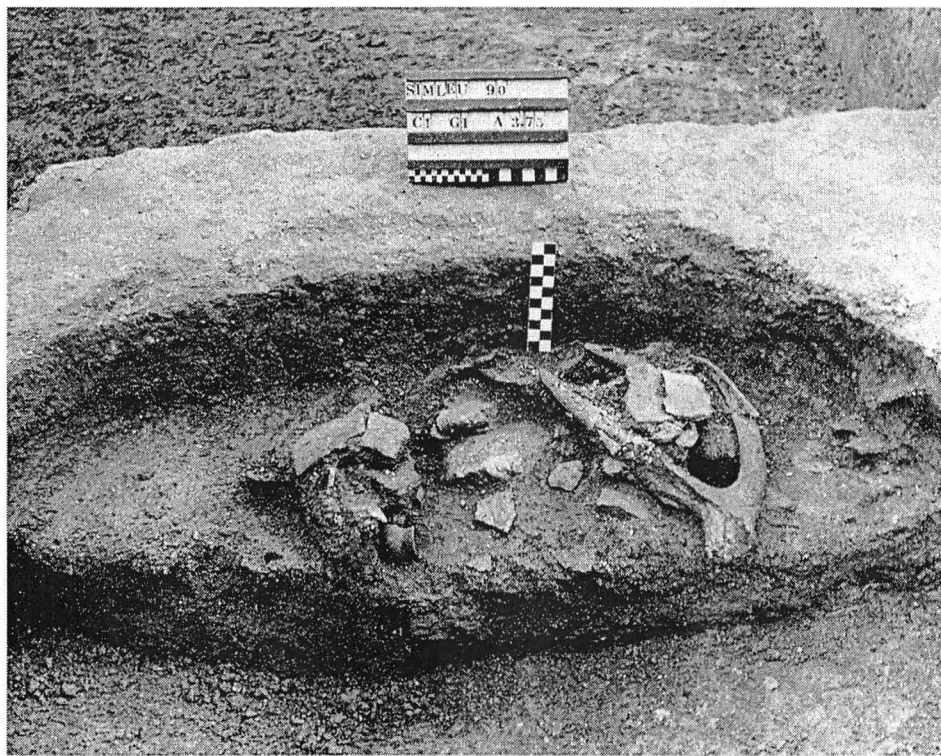
¹² K. Kacso, *Beitrage zur Kenntnis des Verbreitungsgebietes und der Chronologie der Suci de Sus-Kultur, Dacia N.S.*, 31, 1987, p. 69-70; N. Boroffka, *op. cit.*, p. 108-109; C. Kacsó, *Comori ale epocii bronzului din nordul Transilvaniei*, Baia Mare, 2005, p. 1- 2; idem, *Mărturii arheologice*, Baia Mare, 2004, p. 58-63.

Pl. 1. Șimleul Silvaniei. Hărți.

1.

2.

Pl. 2. Șimleul Silvaniei. Groapă cultică.

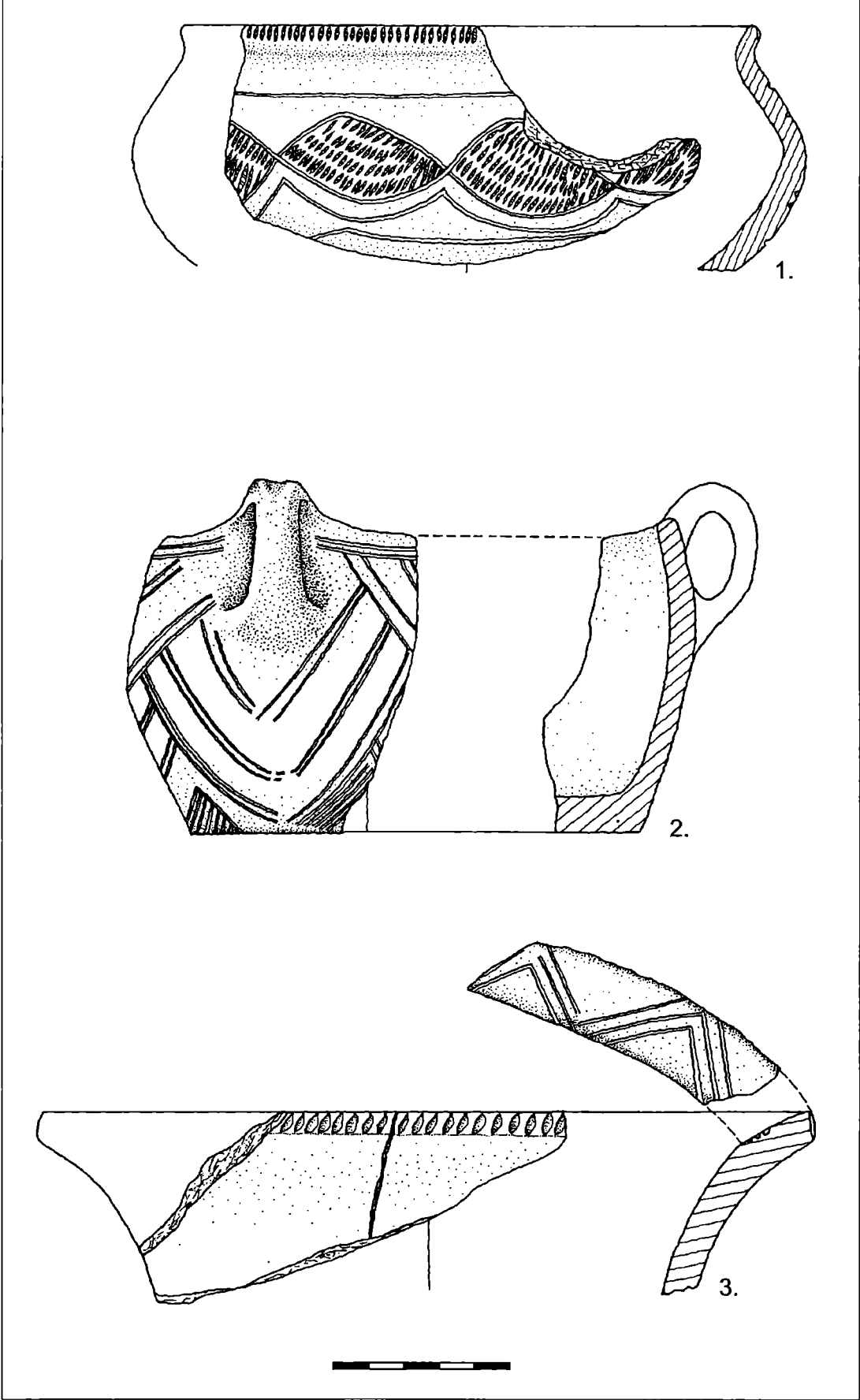

Fig. 1. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

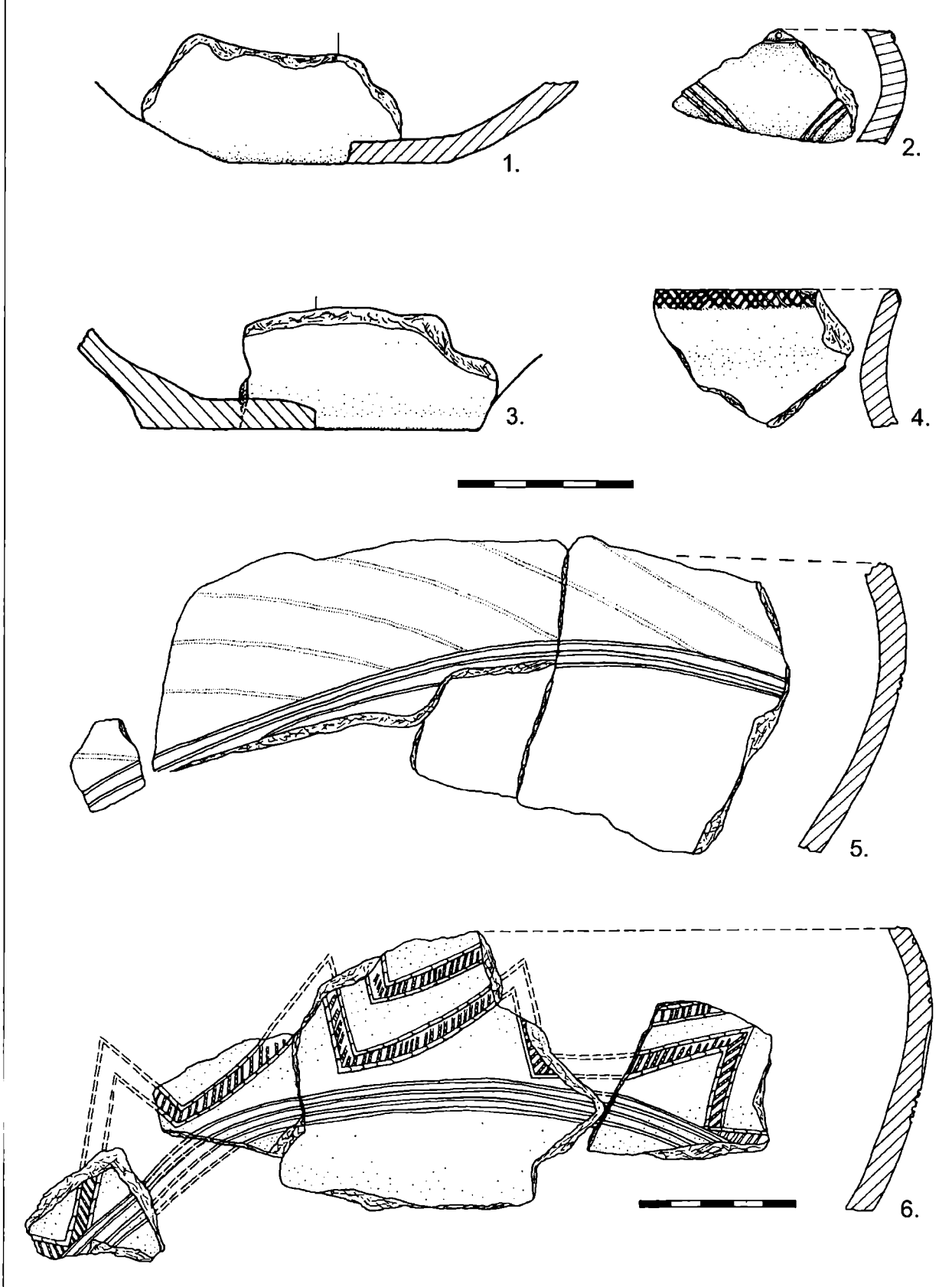

Fig. 2. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

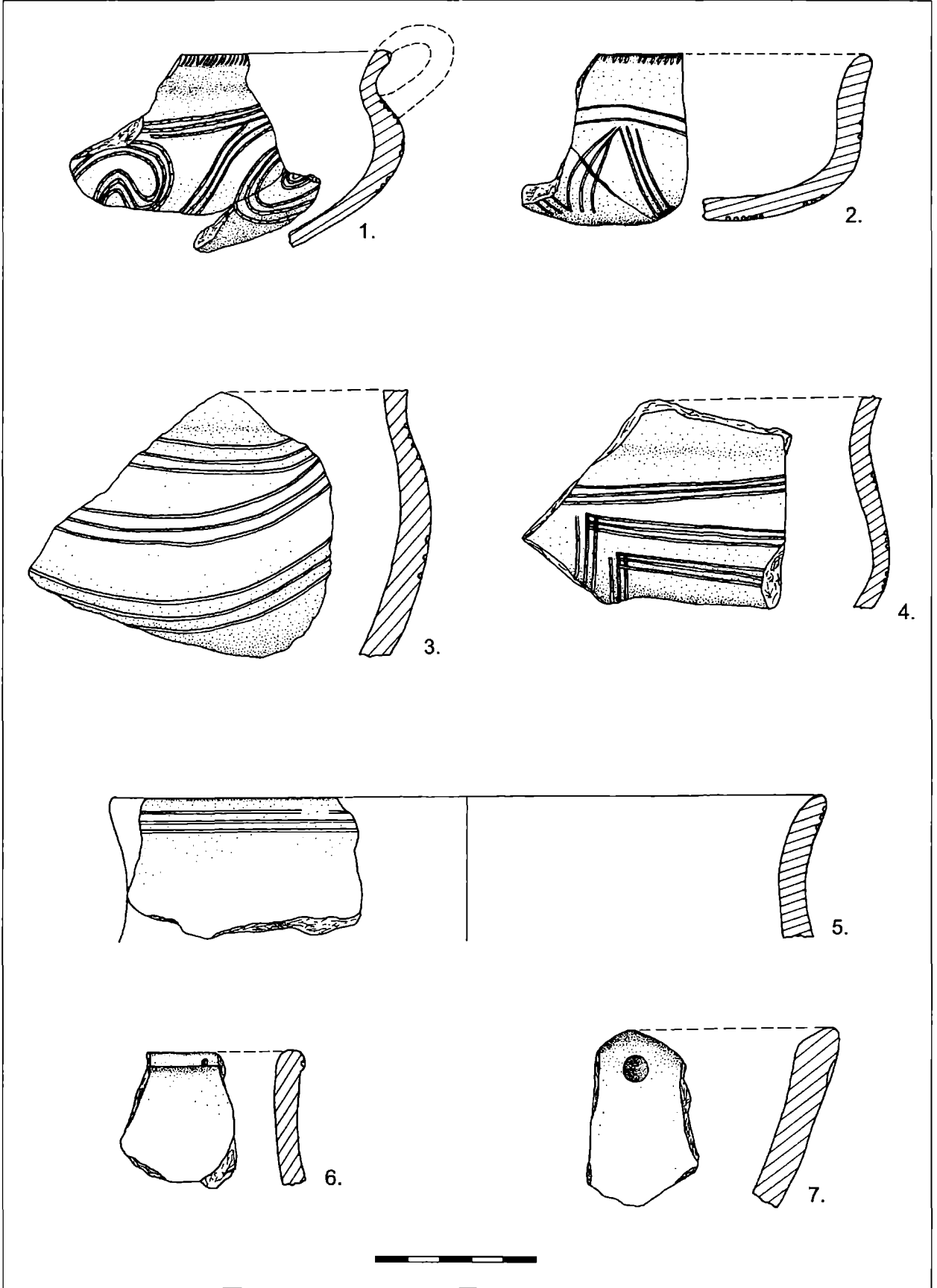

Fig. 3. Șimleul Silvaniei-Pița Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

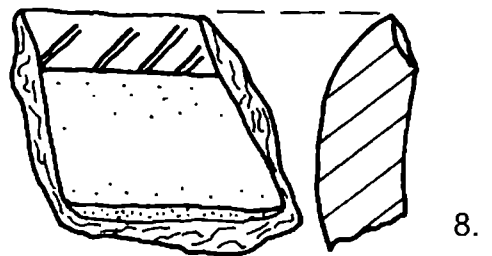
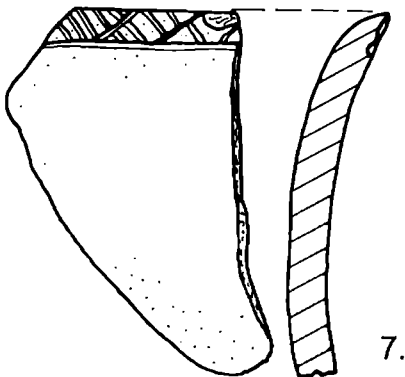
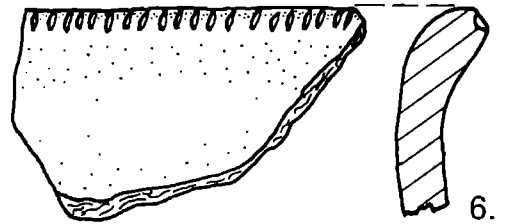
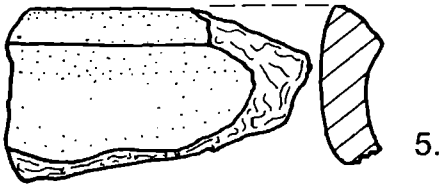
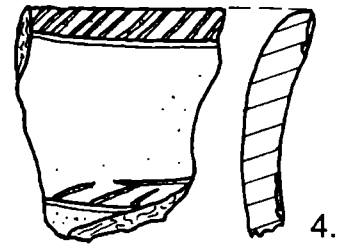
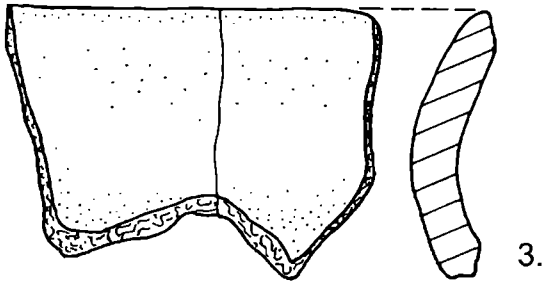
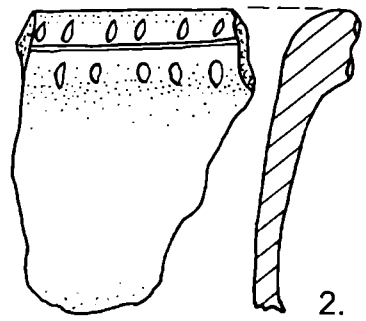
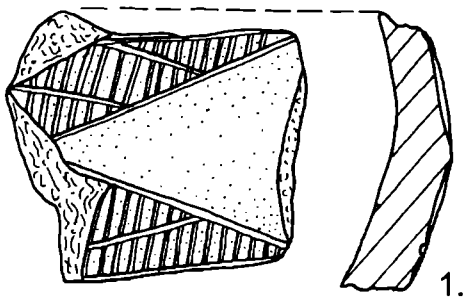
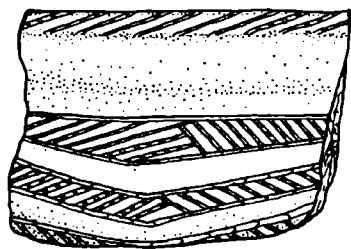
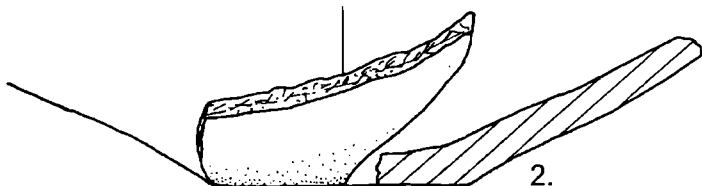

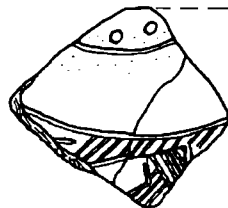
Fig. 4. Şimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

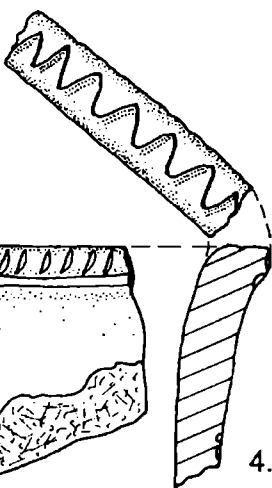
1.

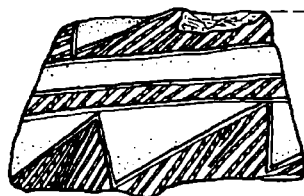
2.

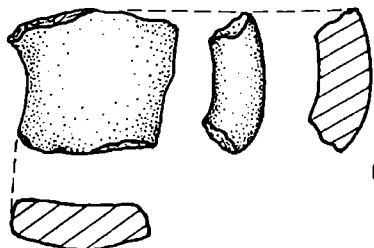
3.

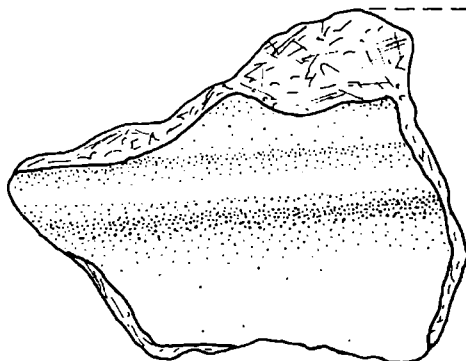
4.

5.

6.

7.

Fig. 5. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

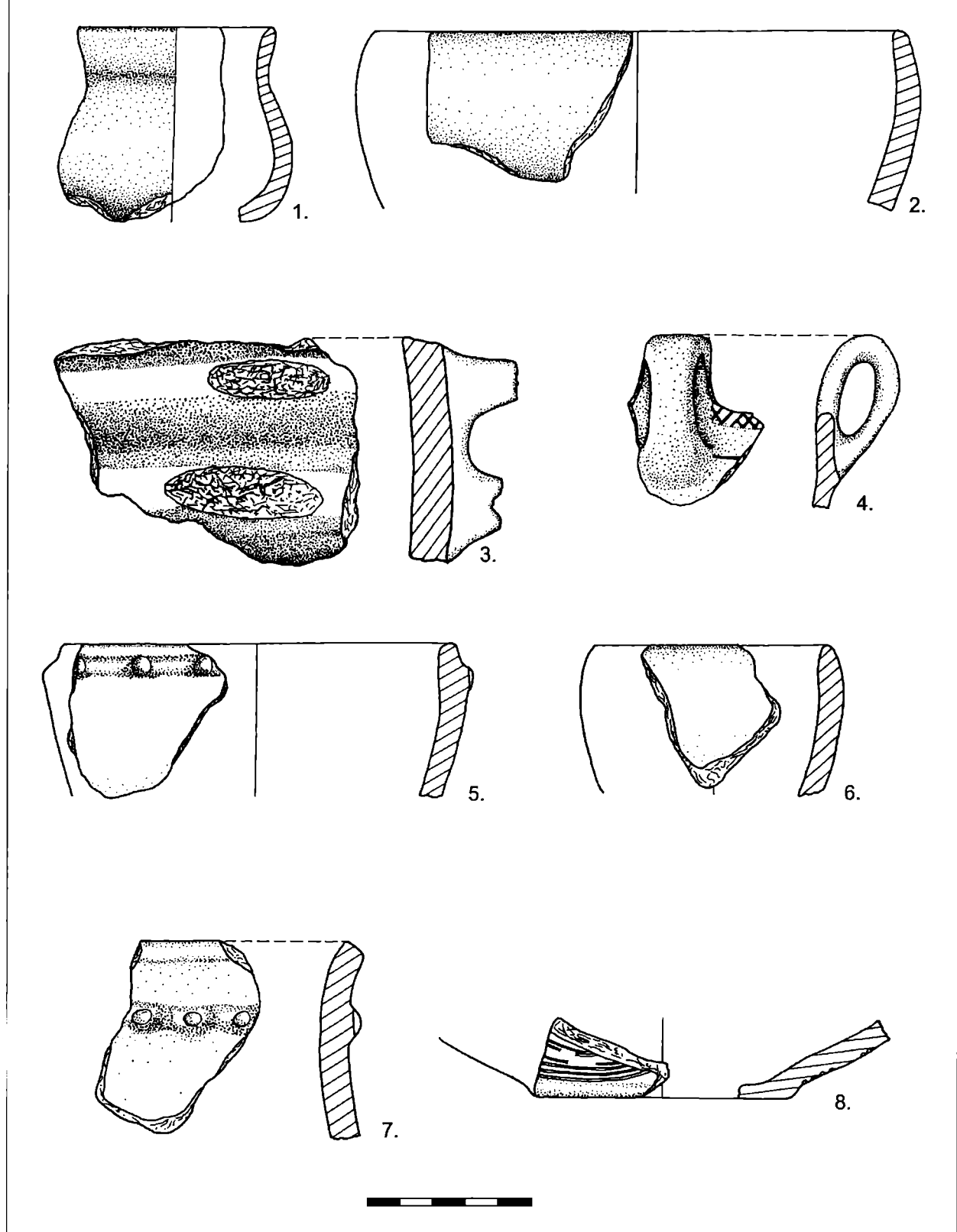

Fig. 6. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

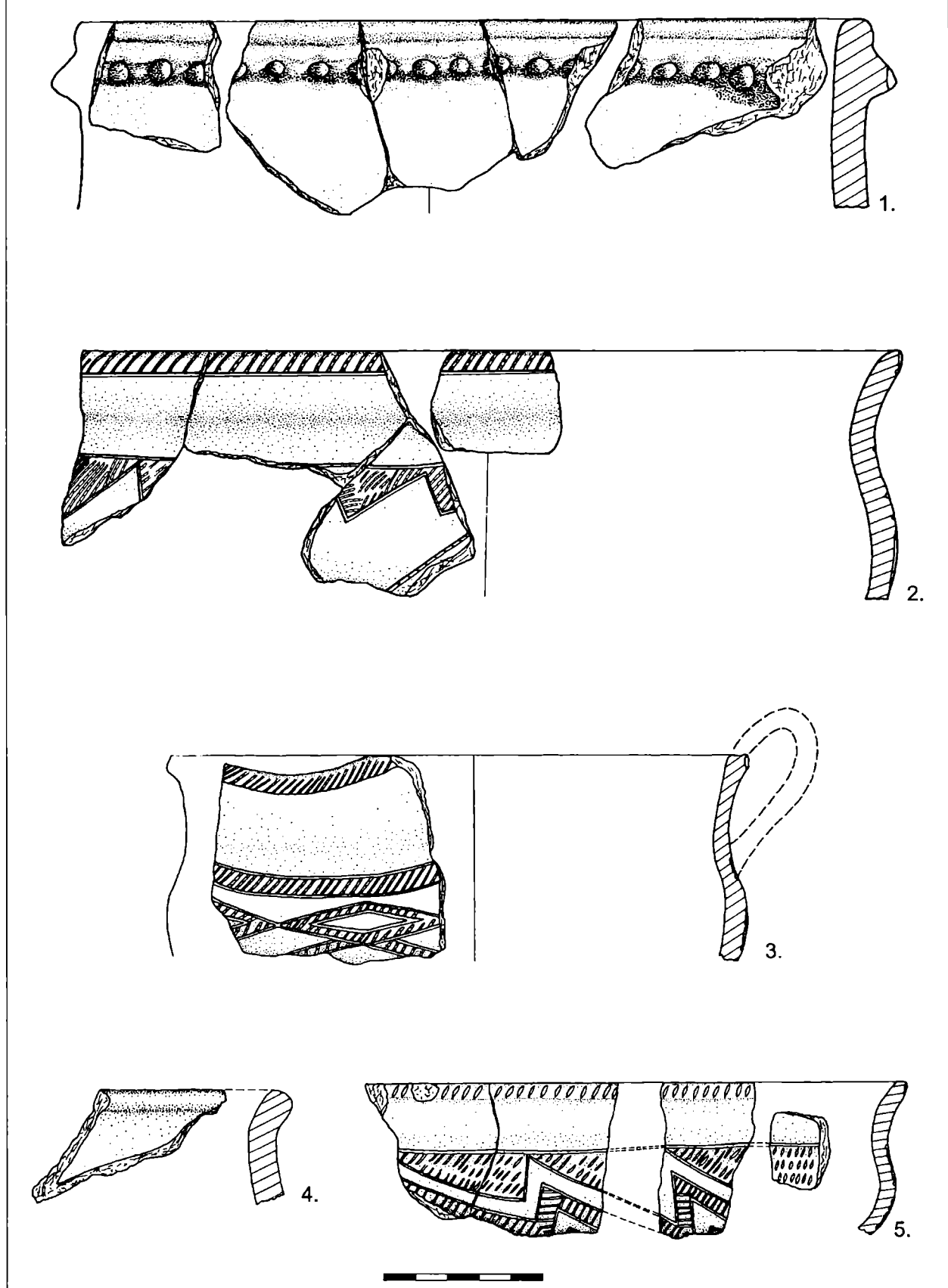

Fig. 7. Şimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

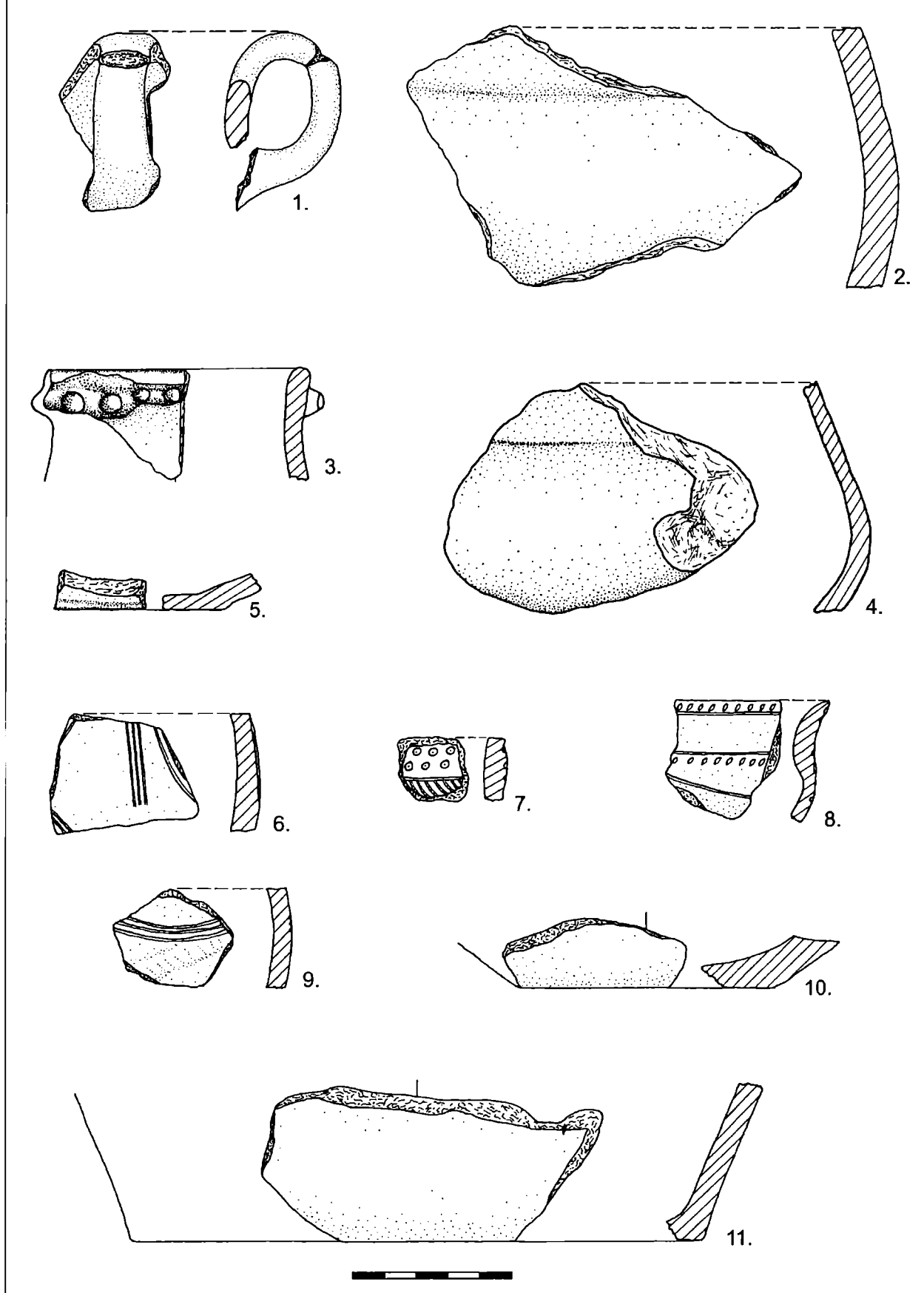

Fig. 8. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

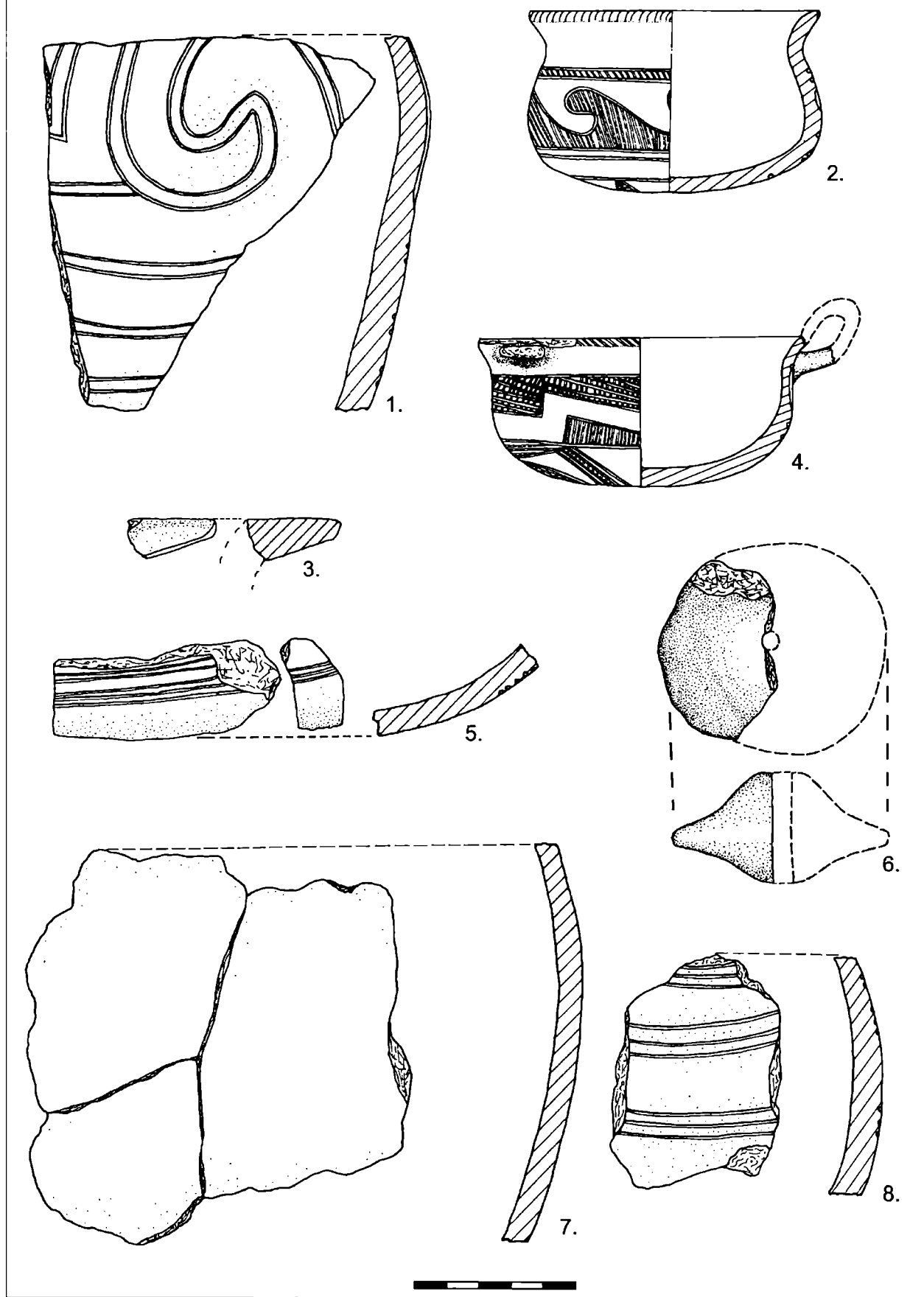

Fig. 9. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

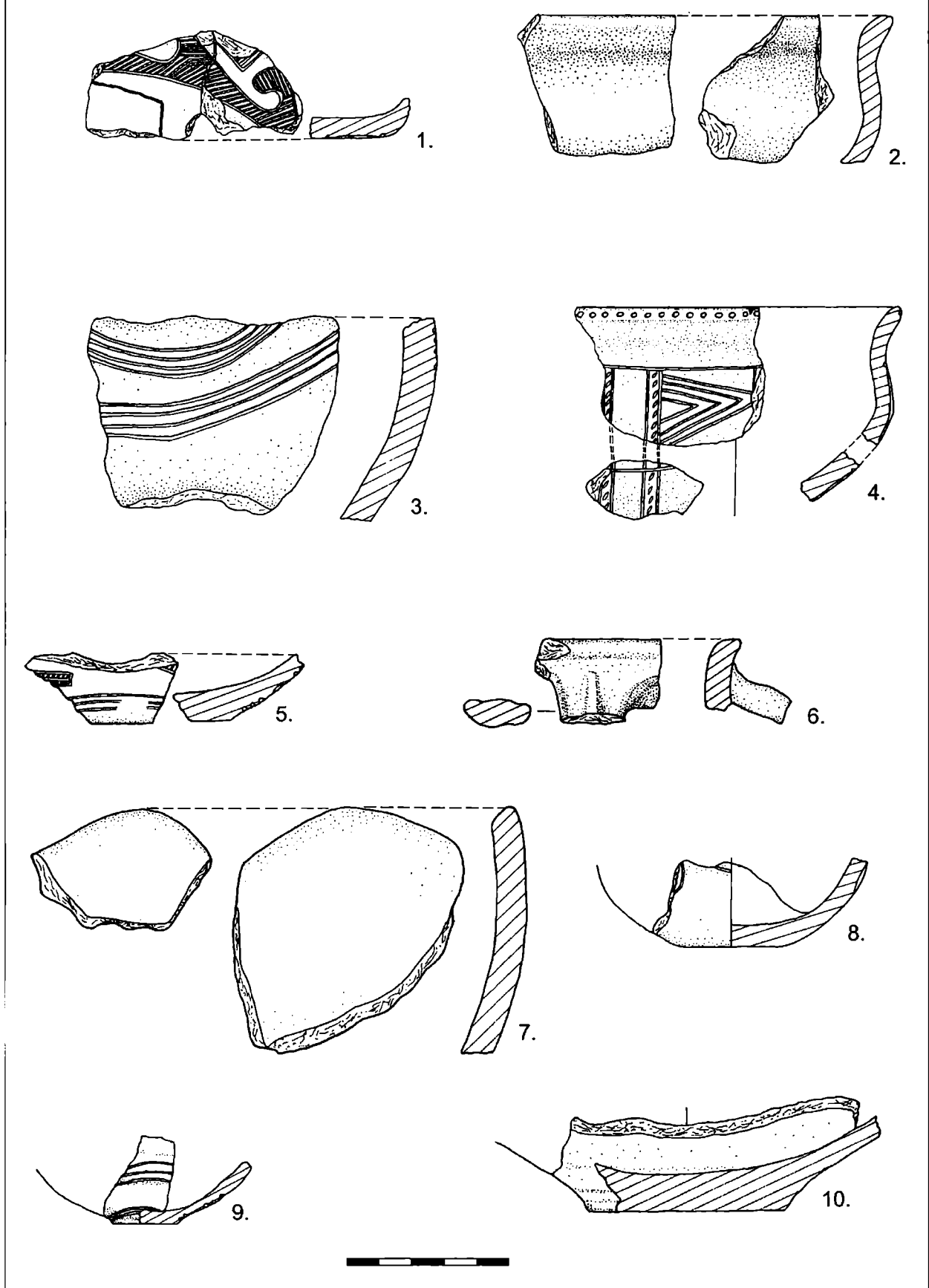

Fig. 10. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

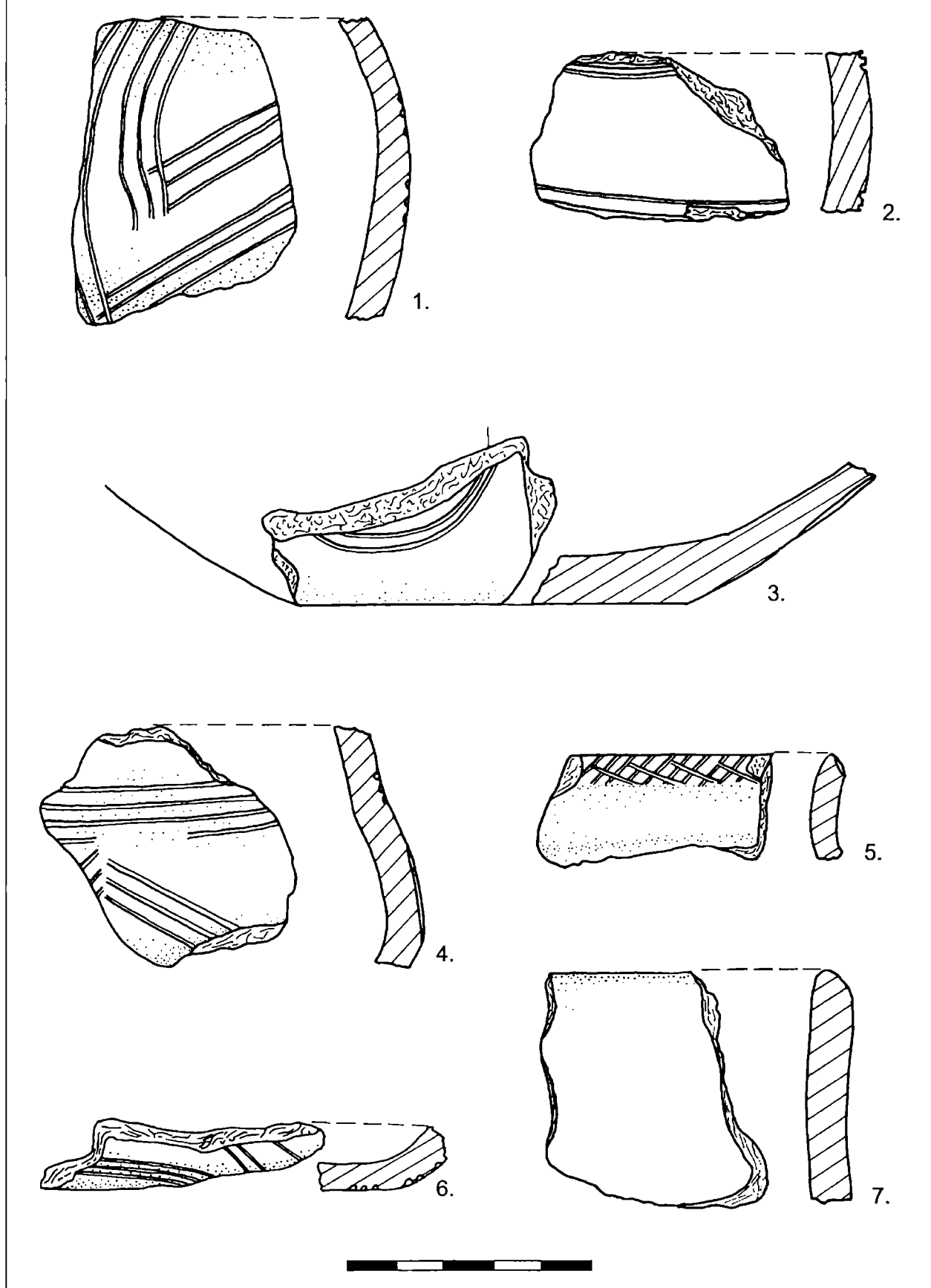

Fig. 11. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

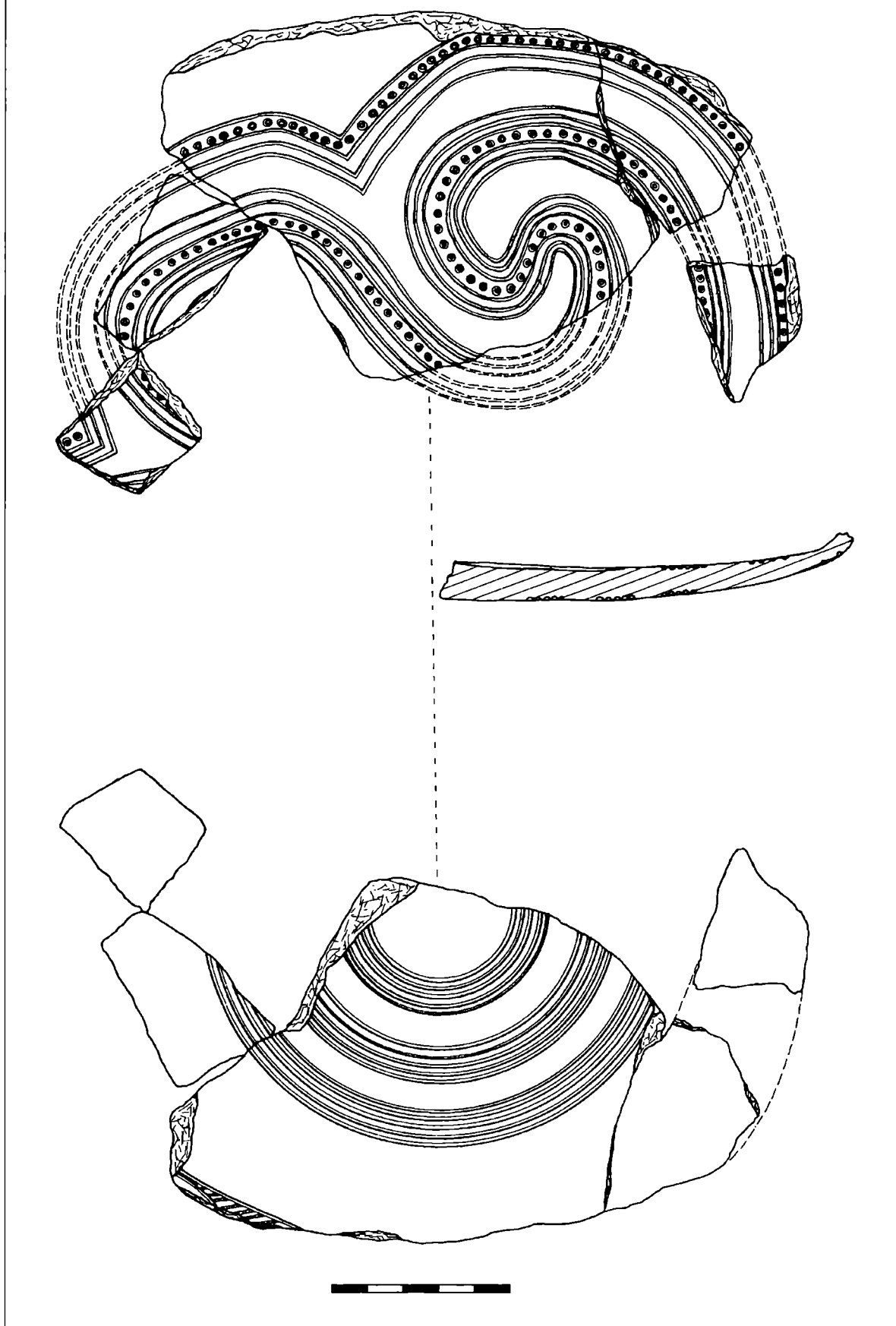

Fig. 12. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

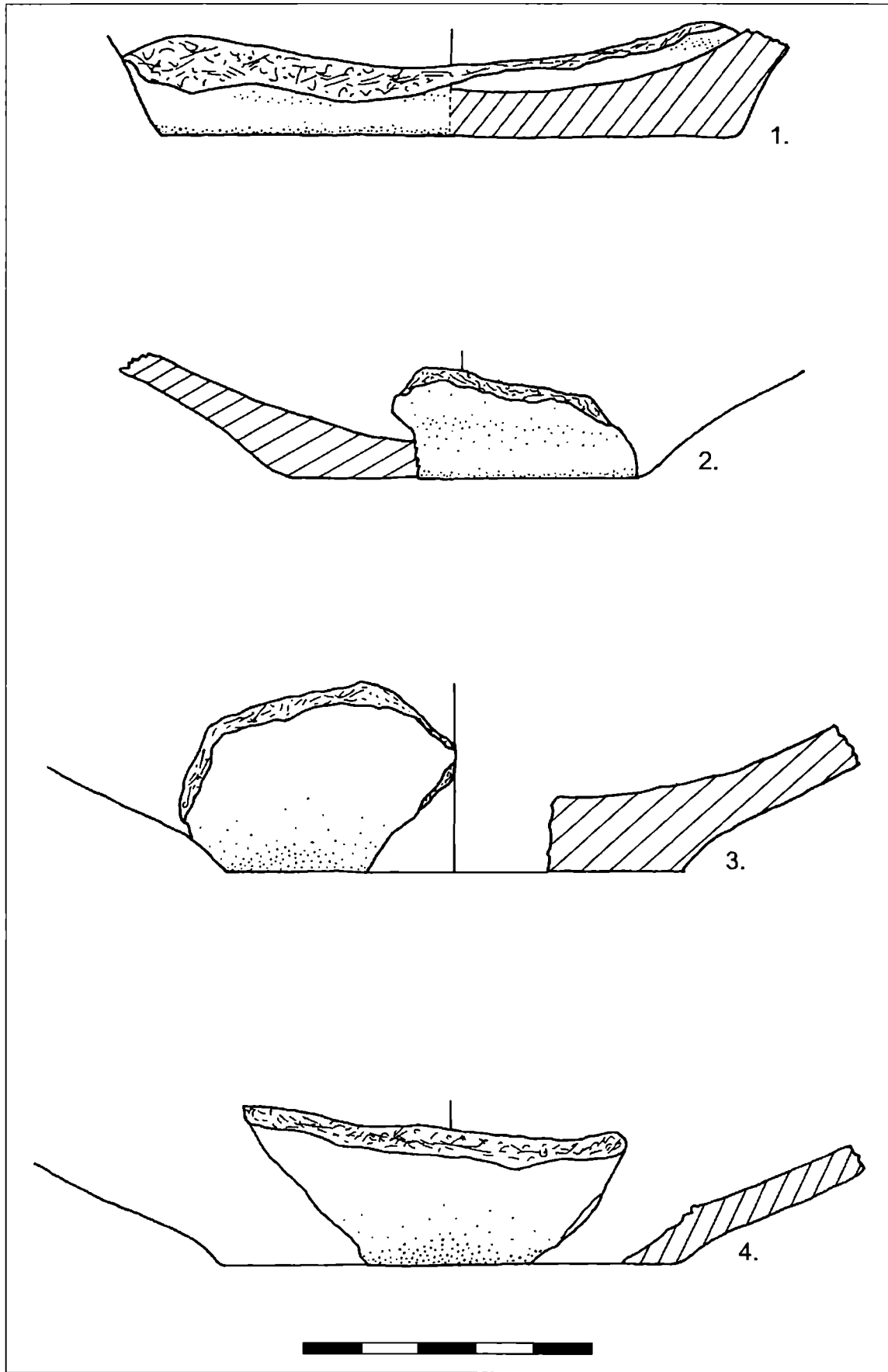

Fig. 13. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

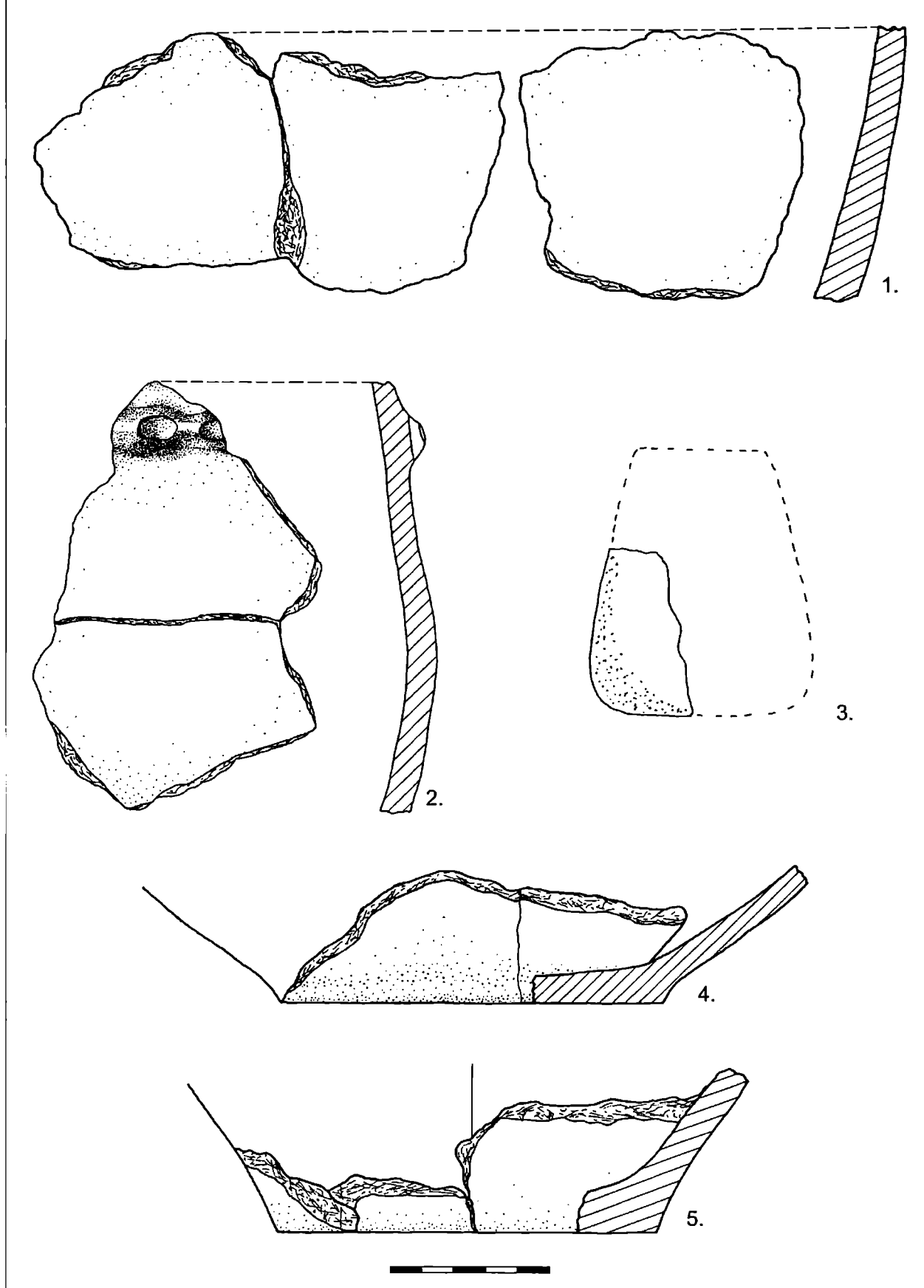

Fig. 14. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

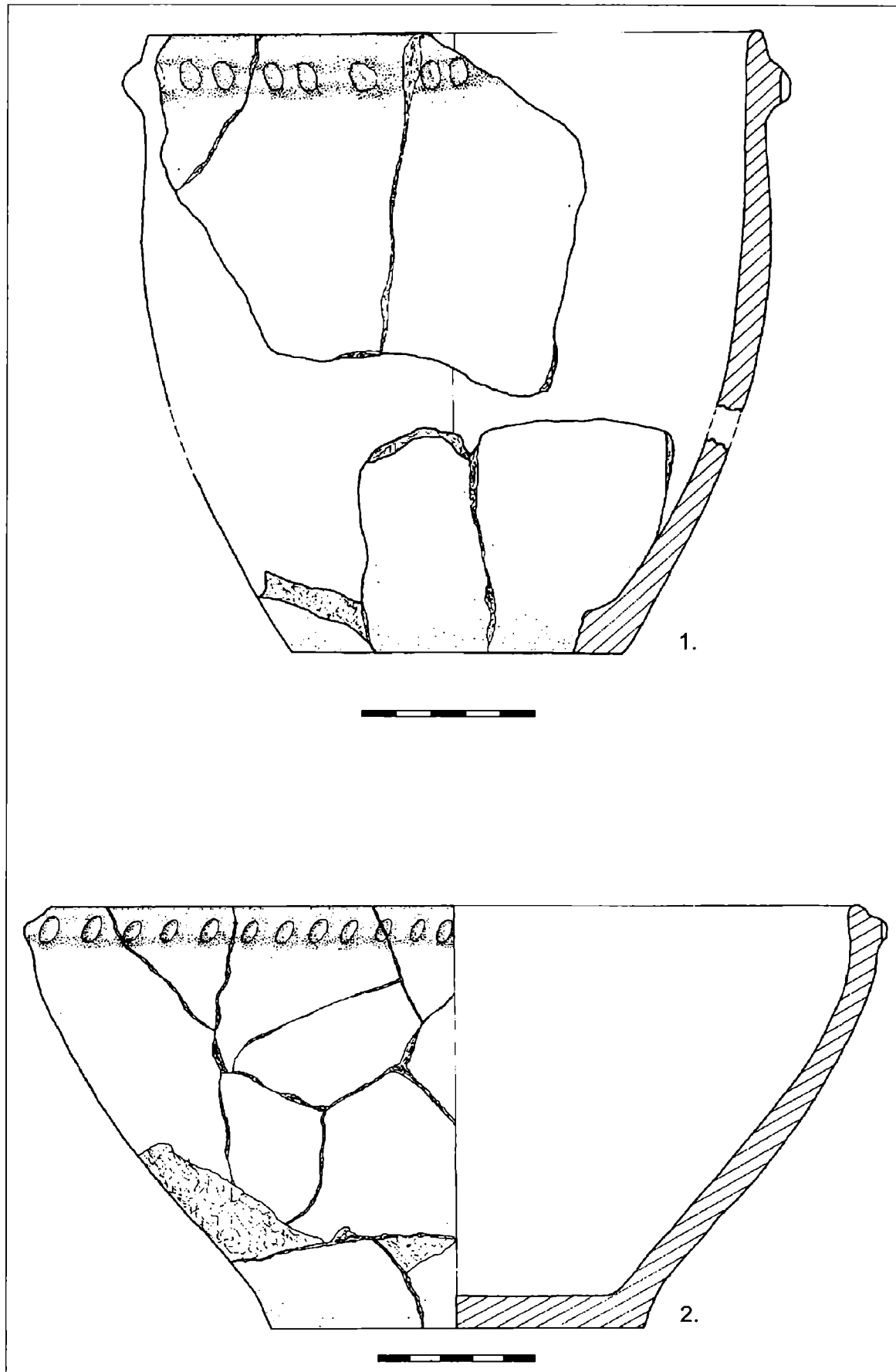

Fig. 15. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

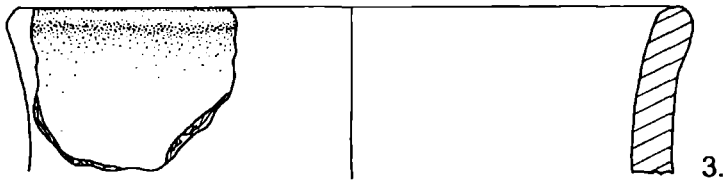
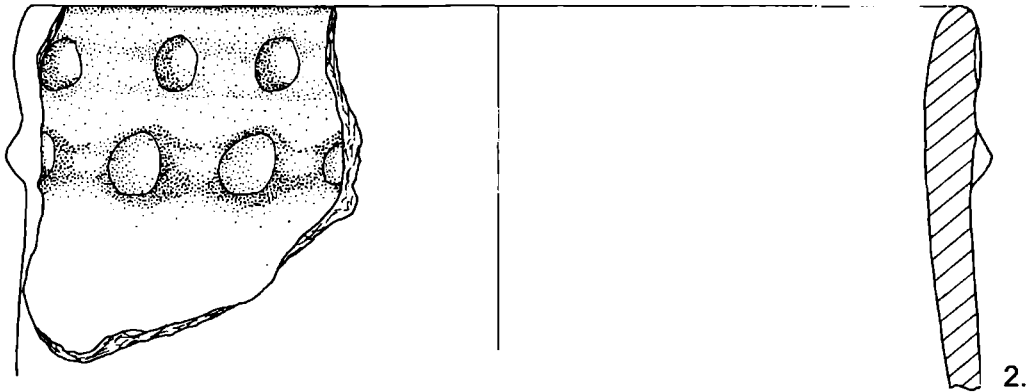
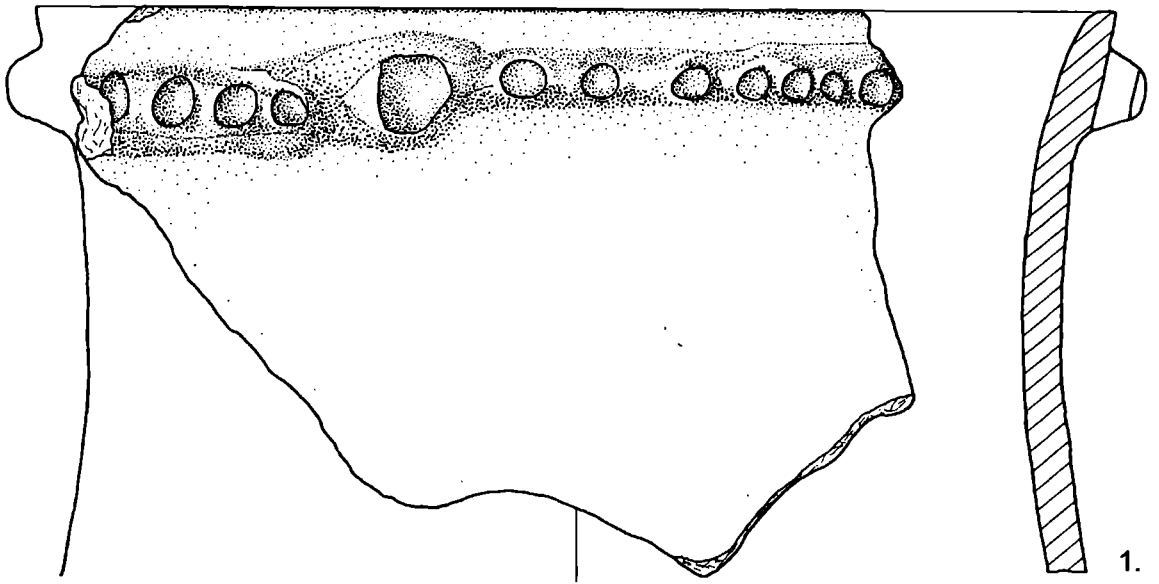

Fig. 16. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.

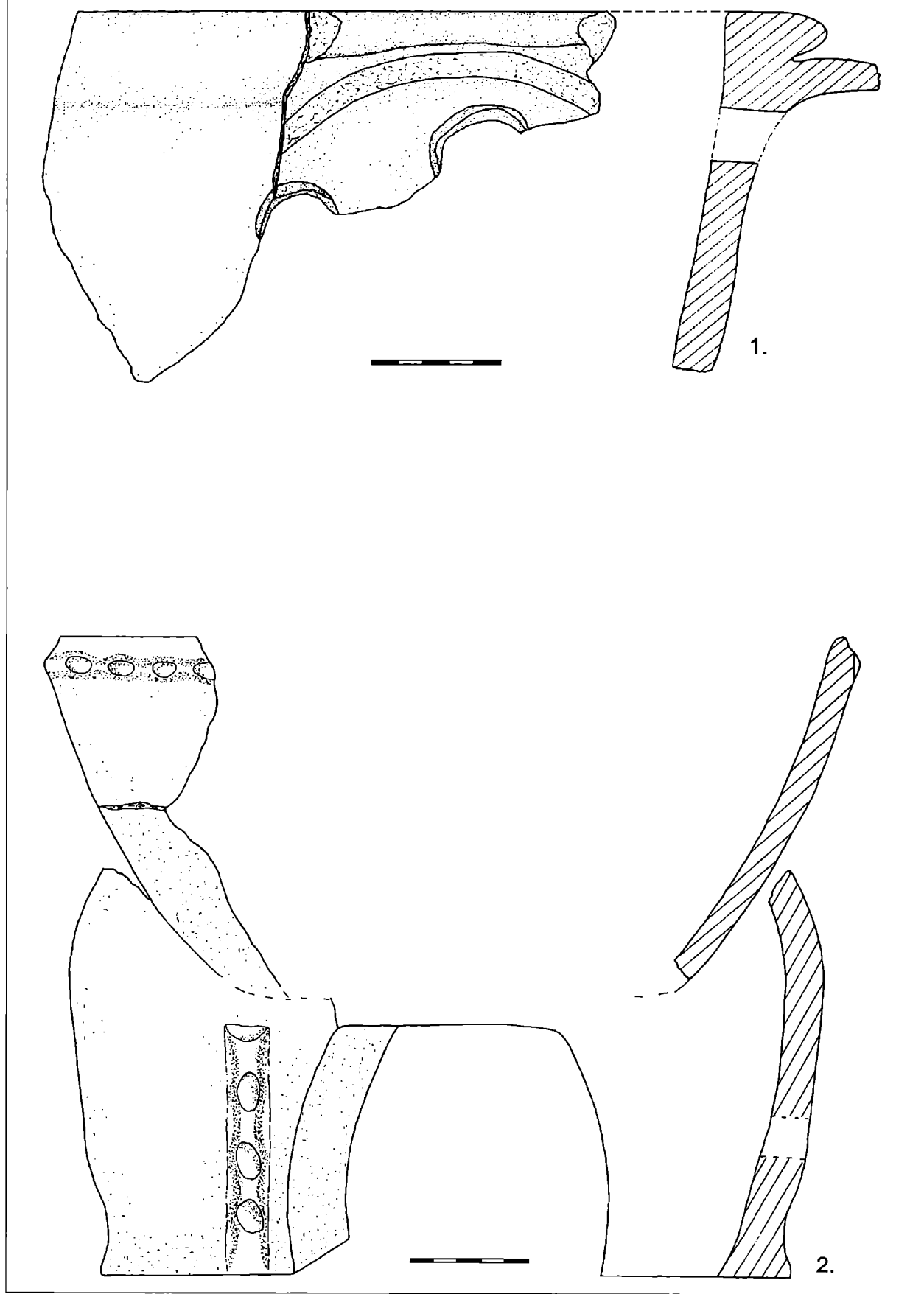

Fig. 17. Șimleul Silvaniei-P-ța Avram Iancu. Cultura Wietenberg.